

پدې ګڼ کښې

رسمي جريدې

د افغانستان پادشاهي دولت رسمي خپرونه

شماره فوق العاده به مناسبت

انتشار قانون اساسي

افغانستان

پرله پسي ګڼه (۱۲)

۱۳۴۳ هجري شمسي کال

شنبه دمیزان (۱۱)

قانون اساسي افغانستان

فهرست

د بياچه	فصل اول
د دولت	فصل دوم
پادشاه	فصل سوم
حقوق و وظائف	فصل چهارم
اساسي مردم	فصل پنجم
شوري	فصل ششم
لويه جرگه	فصل هفتم
حکومت	فصل هشتم
قضاء	فصل نهم
اداره	فصل دهم
حالت اضطرار	فصل يازدهم
تعديل	
احکام انتقالی	

Ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خداوند تو انا و داد گر

خدای په نامه

بمنظور تنظیم حیات ملی افغانستان مطابق به مقتضیات عصر

م د ملی ثقافت او تاریخ د پښتو

و بر اساس واقعات تاریخ و فرهنگ ملی.

سده شصت د پاره.

بمنظور تأمین عدالت و مساوات .

ه کولو د پاره .

بمنظور تطبیق دیموکراسی سیاسی - اقتصادی و اجتماعی .

جماعی دیموکراسی د تطبیق د پاره ،

بمنظور تنظیم شئون و ارکان دولت برای تأمین آزادی و رفاه

سایه او د عمومی نظم د ساتنی

و کارنو د سده شصت د پاره .

لومړی فصل دولت

لمړۍ ماده- افغانستان یو مشروطه باچائی، خپلواک، یوموتی اونه بیلیدونکی دولت دی. ملی حاکمیت په افغانستان کښی په ملت پورې تعلق لری.

د افغانستان ملت ټول هغه افراد دی چه د قانون له حکمه سره سم د افغانستان د دولت تابعیت لری. ددی افرادوپه هریو فرد باندي د افغان د کلمې اطلاق کښی.

دوهمه ماده- د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی.

دینی شعایر د دولت له خوا د حنفی مذهب د حکمونو سره سم پرځای کښی.

د ملت هغه کسان چه مسلمانان نه دی په هغو حدودو کښی دننه چه د چال چلند او عامی هو ساینی په باب قوانین ټی بڼی آزاد دی چه خپل مذهبی مراسم په ځای کړی.

دریمه ماده- د افغانستان د ژبوله جملی څخه پښتو او دری رسمی ژبی دی.

څلورمه ماده- د افغانستان بیرغ له دریو ټوټو جوړ دی چه رنگونه ټی تور، سور او شین دی او یو هومره ولاړې څنګ په څنګ د کښی خوانه په ټی لورې تللی دی.

د هر رنگ ساره ټی داوژدود نیمائی هومره دی. په مینځ کښی یی په سپین رنگ د محراب او منبر نشان لکیدلی دی چه دواړو خواوته ټی دوه بیرغونه ولاړدی اوله دواړو غاړو ټی دغمو دوه وزی چا پیردی.

پنځمه ماده- د افغانستان پایتخت د کابل ښاردی.

دوهم فصل باچا

شپږمه ماده- په افغانستان کښی باچا د ملی حاکمیت ښکارندوی دی.

اوومه ماده- باچا د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو ساتنوال، د افغانستان د خپلواکی او د سیمې د تمامیت ساتونکی، د اساسی قانون ساتندوی او د ملی یووالی مرکز دی.

اتممه ماده- باچا باید د افغانستان له اتباعو، مسلمانان او په حنفی مذهب وی.

نهمه ماده- د باچا وظیفی او حقونه دادی:

- ۱- د افغانستان د اردو لویه مشری.
- ۲- د جنګ او اور بند اعلان.
- ۳- د لویې جرگی د اټرول او پرانستل.
- ۴- د شوری د عادی غونډې پرانستل.
- ۵- د شوری د فوق العاده غونډې د اټرول او پرانستل.
- ۶- د شوری د رنگول او دنووا نټخاباتو د فرمان ویستل نوي انتخابات د شوری د انحلال د تاریخ نه په درې میاشتو کښی دننه سرته رسیزی.

فصل اول دولت

ماده اول- افغانستان دولت پادشاهی مشروطه، مستقل واحد و غیر قابل تجزیه است.

حاکمیت ملی د افغانستان به ملت تعلق دارد.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت دولت افغانستان را مطابق به احکام قانون دارا باشند.

بر هر فرد از افراد مذکور کلمه افغان اطلاق میشود.

ماده دوم- دین افغانستان دین مقدس اسلام است. شعایر دینی از طرف دولت مطابق به احکام مذهب حنفی اجراء میگردد.

آن افراد ملت که پیرو دین اسلام نیستند در اجرای مراسم مذهبی خود در داخل حدود دیکه قوانین مربوط به آداب و آسایش عامه تعیین میکند، آزاد میباشند.

ماده سوم- از جمله زبان های افغانستان پښتو و دری زبان های رسمی میباشد.

ماده چهارم- بیرق افغانستان مرکب است از سه قطعه برنگهای سیاه، سرخ و سبز که بصورت عمودی باندازه های مساوی از چپ به راست در کنار هم واقع شده. عرض مقدار هر رنگ معادل نصف طول آنست. در وسط نشان محراب و منبر برنگ سفید جا دارد که در دو گوشه آن دو بیرق نصب و از دو طرف به دو خوشه گندم احاطه شده است.

ماده پنجم- پایتخت افغانستان شهر کابل است.

فصل دوم پادشاه

ماده ششم- د افغانستان پادشاه حاکمیت ملی را تمثیل میکند.

ماده هفتم- پادشاه حامی اساسات دین مقدس اسلام، حافظ استقلال و تمامیت ساحه، نگهبان قانون اساسی و مرکز وحدت ملی افغانستان میباشد.

ماده هشتم- پادشاه باید از تبعه افغانستان، مسلمان و پیرو مذهب حنفی باشد.

ماده نهم- پادشاه دارای حقوق و وظایف آتی میباشد:

- ۱- قیادت اعلاى اردوی افغانستان.
- ۲- اعلان حرب و متارکه.
- ۳- دایر کردن و افتتاح لویه جرگه.
- ۴- افتتاح اجلاس عادی شوروی.
- ۵- دایر نمودن و افتتاح اجلاس فوق العاده شوروی.
- ۶- منحل ساختن شوروی و اصدار فرمان انتخابات مجدد. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه از تاریخ انحلال شوروی انجام مییابد.

- ۷- توشیح قوانین و اعلام انفاذ آن .
- ۸- اصدار فرامین تقنینی .
- ۹- اعطای اعتبارنامه بغرض عقده معاهدات بین الدول مطابق به احکام قانون .
- ۱۰- توشیح معاهدات بین الدول .
- ۱۱- تعیین صدر اعظم و قبول استعفاي او - تعیین وزراء به پیشنهاد صدر اعظم و قبول استعفاي آنها .
- ۱۲- تعیین اعضای غیرانتخابی مشرانو جرگه و تعیین رئیس جرگه مذکور از جمله اعضای آن .
- ۱۳- تعیین قاضی القضاة و اعضای ستره محکمه .
- ۱۴- تعیین و تقاعد قضاة و تعیین و تقاعد مامورین و صاحب منصبان عالی رتبه مطابق به احکام قانون .
- ۱۵- تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی . تعیین نمایندگان دائمی افغانستان نزد موسسات بین المللی و قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی .
- ۱۶- اعلام حالت اضطرار و خاتمه دادن به آن .
- ۱۷- تخفیف و عفو مجازات .

ما ده دهم - سکه بنام پادشاه ضرب میشود .

ماده یازدهم - در خطبه ها نام پادشاه ذکر میگردد .

ماده دوازدهم - نشان از طرف پادشاه مطابق به احکام قانون اعطاء میشود .

اعطای نشان متضمن هیچ نوع امتیاز مادی نمیباشد .

ماده سیزدهم - مصارف پادشاهی در بودجه دولت مطابق به قانون مصارف پادشاهی تعیین میگردد .

ماده چاردهم - استفاده از صلاحیت های مندرج این فصل در داخل حدودی صورت میگیرد که احکام این قانون اساسی تعیین نموده است .

ماده پانزدهم - پادشاه غیر مسئول و واجب الاحترام است و با حضور اعضای خانواده پادشاهی ، حکومت و اعضای ستره محکمه در برابر جلسه مشترک هر دو جرگه شوری حلف آتی را بجامی آورد :

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خدای عظیم سوگند یاد میکنم که در کافه اعمال خرد خداوند جل جلاله را حاضر دانسته ، اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را حراست ، استقلال وطن ، تمامیت ساحه ، قوانین دولت و حقوق مردم را حفاظت کنم . و با استعانت از بارگاه پروردگار بر طبق احکام قانون اساسی افغانستان پادشاهی نمایم و مساعی خود را در راه سعادت و ترقی ملت افغانستان بکار برم .

۷- دقوانینو بنکوال اودهغو دجاری کولو اعلام .

۸- دتقیننی فرمانونو ویستل .

۹- دقانون د حکمونوسره سم دبین الدول معاهدو دتروندپاره اتبارلیک ورکول .

۱۰- د بین الدول معاهد وبنکوالل .

۱۱- د صدر اعظم تـاکل . دهغه استعفاء منل .
د صدر اعظم په پیشنهاد دوزیرانو تـاکل اود وزیرانو استعفاء منل .

۱۲- دمشرانو جرگی د غیرانتخابی غړو تـاکل اود دغی جرگی دغړوله مانع نه درئیس تـاکل .

۱۳- د قاضی القضاة اوستری محکمی دغړو تـاکل .

۱۴- دقانون د حکمونوسره سم د قاضیانو او عالی رتبه مامورینو او منصبدارانو تـاکل او تقاعد کول .

۱۵- په بهرنو ملکونو کښی دافغانستان دسیاسی نمایندگیو د مشرانو تـاکل . په بین المللی موسسو کښی دافغانستان ددائمی نمایندگانو تـاکل اود بهرنو ملکونو دسیاسی نمایندگانو باورلیک منل .

۱۶- د اضطرار د حالت اعلام کول او ختمول .

۱۷- د جزاء کمول او بښل .

لسمه ماده - سیکه د باچا په نامه وهله کیږی .

یوولسمه ماده - په خطبو کښی د باچا نوم اخستل کیږی .

دوولسمه ماده - نشان دقانون د حکمونوسره سم د باچا له خوا ورکول کیږی . دنشان په ورکړه پوری هیڅ قسم مادی ښیکښه ترلی نه وی .

دیارلسمه ماده - د باچائی دربار لکنیت د باچائی لکنیتونو دقانون سره سم د دولت په بودجه کښی تـاکل کیږی .

خوارلسمه ماده - په دی فصل کښی چه خومره صلاحیتو نه راغلی دی له هغونه په هغو حدودو کښی دننه استفاده کیږی چه ددی اساسی قانون حکمونو ښودلی دی .

پنځلسمه ماده - باچانه پوښتیدونی دی او لمانځنه ئی واجب ده اودی د باچائی کورنی اود حکومت اوستری محکمی دغړو په مخکښی دشوری ددوار وجرگو د مشترکی غونډی په وړاندی داسی لوړه کوی :

بسم الله الرحمن الرحيم

دلوی خدای په نامه لوړه کوم چه په خپلو تولو چارو کښی به خدای جل جلاله حاضر کښم . داسلام د سپیڅلی دین د اساسو نوساتنه او داساسی قانون حمایت به کوم . دهیواد د خپلو اکی او دسیمی تمامیت ، د دولت قوانین اود خلکو حقونه به ساتم اود لوی خدای له درباره د مرستی په غوښتو به د افغانستان د اساسی قانون د حکمونوسره سم باچاهی کوم او خپل تول کونښښ به د افغانستان د ملت د لوړتیا اوسو کالی په لاره کښی په کاراچوم .

ماده شانزدهم - پادشاهی افغانستان در خانوادۀ اعلی حضرت محمد نادر شاه شهید بر حسب احکام این قانون اساسی انتقال مینماید.

ماده هفدهم - هرگاه پادشاه اراده استعفاء بنماید به مجلس مرکب از رئیس اولی جرگه، رئیس مشرانو جرگه، صدر اعظم قاضی القضاة و وزیر دربار پادشاهی اطلاع داده بعد در خلال مدت هفت روز لویه جرگه را دایر میکند و استعفاءی خرد را شخصاً یا توسط وزیر دربار به جرگه مذکور ابلاغ مینماید. در صورتیکه لویه جرگه تصدیق نماید که استعفاء از اراده پادشاه نشأت نموده از تاریخ تصدیق آن استعفاءی پادشاه نافذ شمرده میشود.

ماده هژدهم - در موقع استعفاء یا وفات پادشاه - پادشاهی به پسر بزرگش انتقال مینماید.

در صورتیکه پسر بزرگ پادشاه واجد شرایط پادشاهی که در این قانون اساسی ذکر گردیده نباشد پادشاهی به پسر دوم او و همچنان الی آخر انتقال میکند.

ماده نوزدهم - هرگاه پادشاه وفات کند یا استعفاء نماید و پسر نداشته باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد، پادشاهی به بزرگترین برادر پادشاه انتقال مینماید. در صورتیکه بزرگترین برادر پادشاه واجد شرایط نباشد پادشاهی به برادری که از نظر سن میان برادران بلافاصله بعد از وقوع باشد و همچنان الی آخر انتقال می یابد.

در صورتیکه پادشاه برادری نداشته باشد که واجد شرایط پادشاهی باشد جانشین پادشاه از جمله بازماندگان پسر اعلی حضرت محمد نادر شاه شهید انتخاب میگردد. درین حالت انتخاب پادشاه توسط مجلسی مرکب از لویه جرگه، حکومت و اعضای ستره محکمه صورت میگیرد. این مجلس در صورت وفات در خلال مدت پانزده روز از تاریخ وفات و در صورت استعفاء در خلال مدت هفت روز از تاریخ نفاذ آن از طرف صدر اعظم دایر میشود. تصمیم این مجلس به اکثریت ارای اعضای حاضر اتخاذ میگردد و بعد از موافقت شخص که بحیث پادشاه انتخاب شده نافذ شمرده میشود. از تاریخ وفات پادشاه یا نفاذ استعفاء او تا انتخاب جانشین پادشاه، وزیر دربار نایب پادشاه شناخته میشود.

ماده بیستم - هنگامیکه پادشاه اراده سفر بخارج مملکت بنماید یک

یا چند نفر را بحیث وکیل خود تعیین میکند. شخص یا اشخاص مذکور در غیاب پادشاه بوکالت از او امور پادشاهی را در حدود صلاحیتی که از طرف پادشاه به او داده میشود بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا مینماید.

شپا رسمه ماده - د افغانستان باچائی ددې اساسی قانون د حکمو نوسره سمه دا علی حضرت محمد نادر شاه شهید په کورنی کښی اهو نه بل ته پاتی کیزی .

اوولسمه ماده - که چیری باچا د استعفاء تکل او کاندی نود و اسی جرگی له مشر، د مشرانو جرگی له مشر، صدر اعظم، قاضی القضاة او باچائی دربار له وزیر نه جوړه مجلس ته خبر ورکوی بیا په او وړخو کښی دننه دننه لویه جرگه د ائرووی او خپله استعفاء پخپله یا د دربار د وزیر په لاس جرگی ته وړاندې کوی. که لویه جرگه تصدیق وکړي چه باچا په خپله خوښه استعفاء کړی ده نود دغی جرگی د تصدیق له تاریخ نه د باچا استعفاء نافذه گڼل کیزی . اتلسمه ماده - د باچا د استعفاء یا مړینی په وخت کښی باچائی دهغه مشر خوی ته پاتی کیزی .

که چیری د باچا په مشر خوی کښی هغه شرطونه پوره نه ووجه په دې اساسی قانون کښی ښودل شوی دی نو بیا باچائی دهغه دوهم خوی او همداسی ورپسی نور وړو خامنو ته پاتی کیزی .

نولسمه ماده - که چیری پاچا مریا استعفاء وکړی او د باچائی په شرطونو برابر خوی ونه لری نو باچائی د باچا په ورو ورو کښی تر ټولو مشر ورو ته پاتی کیزی .

که چیری د باچا په مشر ورو کښی د باچائی شرطونه پوره نه وی نوده ته چه کوم یو ورو د عمر په لحاظ زیات نژدې وی باچائی هغه ته پاتی کیزی او همدغی تر اخره درومی. که چیری باچا د باچایی په شرطونو برابر یو ورو هم ونه لری نو په دغی ناست به ئی دا علی حضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد له تیره غوره کیزی. په داسی حالت کښی د باچا انتخاب د لوی جرگی، دسترې محکمی له غرو او د حکومت نه دیو جوړ شوی مجلس له خوا کیزی .

که باچا مړ و نو د مجلس به د مړینی دورخی له تاریخه په پنځلسو وړخو کښی دننه او که استعفاءی کړی وه نود نافذ کیدو د تاریخ نه پس په او وړخو کښی دننه د صدر اعظم له خوا جوړی . په دې مجلس کښی فیصله د حاضر و غرو درایو په اکثریت کیزی او فیصله دهغه چا له منښت نه پس چه د باچا په حیث غوره شوی دی نافذه گڼل کیزی .

د باچا د مړینی یا د استعفاء د نافذ کیدو له نیتی نه دهغه د جانشین تر غوره کیدو پورې د دربار وزیر د باچا نایب گڼل کیزی .

شلسمه ماده - کله چه باچا د هیواد نه د باندې د سفر تکل وکړی نو یو یا خو کسه

د خپل وکیل په توگه تاکی .

دغه کس یا کسان د باچا په غیاب کښی دهغه والک اختیار په حدودو کښی دننه چه باچا ورته ورکړې باچائی چارې ددې اساسی قانون د حکمو نوسره سمی د باچا په وکالت پرغای کوی .

دغه کسان دو کیل پہ تو گہ نہ شی تیا کل کیدی :

- ۱- صدر اعظم .
- ۲- داولسی جرگی مشر .
- ۳- د مشرانو جرگی مشر .
- ۴- قاضی القضاات .

اشخاص ذیل بحیث وکیل تعیین نمیشوند :

- ۱- صدر اعظم .
- ۲- رئیس اولسی جرگہ .
- ۳- رئیس مشرانو جرگہ .
- ۴- قاضی القضاات .

یو ویشتمہ مادہ - کاه چہ باچا مرشی او دہغه پہ خای ناست لادخپیل عمر

شل کالہ پوره کری نہ وی نو ترخو پوری چہ دغه عمر تہ رسیزی ملکہ د باچائی چار و نیابت پہ غارہ اخلی . کہ چیری ملکہ نہ وی نو هغه مجلس چہ پہ نولسمہ مادہ کبئی یادشوی دی دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد لہ تیره یو کس د باچا دنائب پہ تو گہ غوره کوی .

دوہ ویشتمہ مادہ - کله چہ باچا استعفاء و کری او دہغه پر خای ناست

دخپیل عمر شل کالہ نہ وی پوره کری نو ترخو پوری چہ دی دغه عمر تہ رسیزی هغه مجلس چہ پہ نولسمہ مادہ کبئی یادشوی دی دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد لہ تیره یو کس د باچا دنائب پہ تو گہ غوره کوی .

درویشتمہ مادہ - د باچا نایب او وکیل باید هغه شرطونه ولری چہ پہ اتمہ مادہ کبئی راغلی دی .

د باچا نایب باچائی چاری ددی اساسی قانون د حکمونو سره سمی پر خای کوی .

کہ د باچا نیابت د ماکئی پہ غارہ وی ملکہ د هغه صلاحیت نہ چہ دنهمی مادی پہ دو همه فقرہ کبئی یادشوی دی د حکومت پہ مشوره استفادہ کوی .

د باچا نایب چہ خو پوری دا عہدہ پہ غارہ اری پہ بل شغل بانندی بوختیدلی نہ شی .

هغه خوک چہ ددی اساسی قانون دیو ویشتمی او دوہ ویشتمی مادی د حکمونو لہ مخہ د باچا دنائب پہ تو گہ تیا کل کیزی هیخکله د افغانستان د باچا پہ تو گہ انتخابیدلی نہ شی . د باچائی دنیا بت پہ دوره کبئی ددی اساسی قانون د باچا د فصل هغه مادی چہ پر خای ناست پوری تعلق لری تعدیل کیدی نہ شی .

خلیر ویشتمہ مادہ - د باچا خوی ، لور ، ورور ، خور او ددوی بنجی

او مرونه او خامن اولونی او د باچا تره او د تره خامن باچائی کورنی د د دولت په رسمی تشریفاتو کبئی باچائی کورنی پہ باچا او ملکہ پسی جوخت خای نیسی .

د باچائی کورنی لکبیت د باچائی لکبیتونو پہ بودجه کبئی تیا کل کیزی لقبونہ یوازی د باچائی کورنی د پارہ دی او د قانون د حکمونو سره سم تیا کل کیزی .

د باچائی کورنی غری په سیاسی گوندونو کبئی کابون نہ کوی او دغه وظیفی پہ غارہ نہ اخلی :

- ۱- صدارت عظمی او وزارت .
- ۲- دشوری غریتوب .
- ۳- دستری محکمہ غریتوب .

مادہ بیست و یکم - هر گاه پادشا وفات کند و جانشین اوسن

بیست و یکم تکمیل نکرده باشد تا موقعیکه سن مذکور را تکمیل میکند ملکہ نیابت پادشاہ را بہ عہدہ میگیرد . در صورتیکہ ملکہ وجود نداشته باشد مجلسیکہ در مادہ (نزدہم) ذکر گردید شخصی را از جملہ بازماندگان پسری اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید بحیث نایب پادشاہ انتخاب میکنند .

مادہ بیست و دوم - هر گاه پادشاہ استعفاء نماید و جانشین اوسن

بیست و یکم تکمیل نکرده باشد تا موقعیکه سن مذکور را تکمیل میکنند مجلسیکہ در مادہ نزدہم ذکر گردیدہ شخصی را از جملہ بازماندگان پسری اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید بحیث پادشاہ انتخاب مینماید .

مادہ بیست و سوم - نایب و وکیل پادشاہ باید واجد شرایط مندرج

مادہ هشتم باشد .

نایب پادشاہ او ور پادشاہی را بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا میکنند .

در صورتیکہ ملکہ نیابت پادشاہ را بعہدہ داشته باشد از صلاحیت مندرج فقرہ دوم مادہ نهم بہ مشورہ حکومت استفادہ میکند .

نایب پادشاہ نہایتوا ندر مدت تصدی این عہدہ بہ شاغل دیگر اشتغال ورزد .

شخصیکہ بر حسب احکام مواد بیست و یکم و بیست و دوم این قانون اساسی بہ صفت نایب پادشاہ تعیین میگردد ہیچگاہ بحیث پادشاہ افغانستان انتخاب نمیشود .

در دوره نیابت پادشاہی مواد مربوط بہ جانشین فصل پادشاہ این قانون اساسی تعدیل نمیشود .

مادہ بیست و چارم - پسر و دختر و برا در خواہر پادشاہ و ازواج

وزوجات و ابناء و بنات شان وعم و ابنای عم پادشاہ خانوادہ پادشاہی را تشکیل میدهند .

در تشریفات رسمی دوات خانوادہ پادشاہی بعد از پادشاہ و ہاکہ اخذ ہوتع مینماید .

مصارف خانوادہ پادشاہی در بودجه مصارف پادشاہی تعیین میشود .

القاب مختص بہ خانوادہ پادشاہی میباشد و مطابق بہ احکام قانون تعیین میگردد .

اعضای خانوادہ پادشاہی در احزاب سیاسی شمولیت نمیورزند و وظایف آتی را حراز نمیکنند :

- ۱- صدارت عظمی و وزارت .
- ۲- عضویت شوری .
- ۳- عضویت سترہ محکمہ .

جرم‌نویسی

د باچاهی کورنی غری خپل حیثیت د باچاهی کورنی دغری په صفت ترڅو چه ژوندی وی ساتی .

دریم فصل

د خلکو اساسی حقونه

او وظیفی

پنځه ویشتمه ماده - د افغانستان ټول خلک بی له هیڅ قسم تبعیض او امتیاز د قانون په وړاندی یوشان حتمونه او وظیفی لری .

شپږ ویشتمه ماده - آزادی دانسان خدای ورکری حق دی . دا حق بی دنورو له آزادی او عمومی بڼیکرونه چه قانون ښودلی دی نوری پولی نه لری .

دانسان آزادی او کرامت د بلوسی نه په امن دی او بیلتون نه قبلوی .

هیڅ کړه جرم نه گڼل کیژی مگر هله چه دیر داسی قانون په موجب جرم و بلل شی چه ددغی کار له کولو نه محکمینی نافذ شوی وی .

هیچا ته سزا نه شی ور کول کیدی مگر هله چه یوی واکمنی محکمی پری د ښکاره او حضوری محاکمې نه پس حکم صادر کړی وی .

هیچا ته جزا نه شی ور کول کیدی مگر دهغه قانون د حکم سره سم چه ددغه تهمنی کار له کولو نه رومی نافذ شوی وی .

هیڅوک بی د قانون له حکم تعقیب کیدلی یا نیول کیدلی نه شی هیڅوک توقیف کیدلی نه شی مگر دواکمنی محکمی د حکم او د قانون د حکم نوسره سم .

دغاری خلاصون اصلی حالت دی - خو پوری چه تورن د محکمی له خوا په قطعی پریکړه محکوم علیه نه شی بیکنانه گڼل کیژی .

جرم د هر چا خپل ځانی شی دی د تورن تعقیب - نیول - توقیف او سزا ور کول بل هیڅ چاته نه ور ځیژی .

دانسان کړول جواز نه لری . هیڅوک نشی کولی چه حتی له چانه د حقایقو د څرگندولو په غرض هم هغه و کړوی او یایی د کړولو امر ور کړی که څه هم دغه سری د تعقیب لاندی وی یا نیول شوی یا توقیف شوی یا پری د سزا حکم ختلی وی .

له انسانی کرامت نه مخالفه سزاتو کل جواز نلری . هغه اظهار چه له تورن یا بل سری نه په اکراه واخستی شی ایتبار نه لری .

په جرم بانندی اقرار کول هغه اعتراف ته وائی چه تورن ئی په روغ عقل او په خپله خوښه د هغه جرم په کولو بانندی چه د قانون له مخه په ده پوری تړل شوی وی دیوی واکمنی محکمی په وړاندی و کړی .

هرڅوک حق لری چه دهغه تور د لری کولو په غرض چه د قانون له مخه پری تړل شوی وی د ځان د دفاع د پاره وکیل ونیسی .

دیوچا پوری کیدل د پوروری د آزادی د سابعید ویا کمید و سبب کیدی نه شی .

د پورویستلو لاری چاری د قانون له خوراښودل کیژی .

هر افغان حق لری چه دخپل دولت د سیمی هر ځای ته لاری او هلاته استوگنه غوره کړی مگر بی له هغو ځایو څخه چه قانون منع کړی وی . همدارنگه هر افغان حق لری د قانون د حکم نوسره سم

اعضای خانواده پادشاهی حیثیت خرد را بصفت عضو خانواده پادشاهی مادام الحیات حفظ میکنند .

فصل سوم

حقوق و وظائف اساسی مردم

ماده بیست و پنجم تمام مردم افغانستان بدون تبعیض و امتیاز در برابر قانون حقوق و وظائف مساوی دارند .

ماده بیست و ششم آزادی حق طبیعی انسان است . این حق جز آزادی دیگران و منافع عامه که توسط قانون تنظیم میگردد محدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است و انفکاک نمی پذیرد . دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف میباشد .

هیچ عملی جرم شمرده نمیشود مگر به موجب قانونیکه قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر بر طبق حکم محکمه با صلاحیت که بعد از محاکمه علنی و حضوری صادر گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر مطابق به احکام قانونیکه قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان تعقیب یا گرفتار نمود مگر بر طبق احکام قانون .

هیچکس را نمیتوان توقیف نمود مگر بر طبق حکم محکمه با صلاحیت و مطابق به احکام قانون .

برائت ذمه حالت اصلی است . متهم تا وقتیکه به حکم قطعی محکمه محکوم علیه قرار نگیرد بیگناه شناخته میشود .

جرم يك امر شخصی است . تعقیب ، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزاء بر او به شخص دیگری سرایت نمیکند .

تعذیب انسان جواز ندارد . هیچکس نمیتواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر ، اگر چه آن شخص تحت تعقیب ، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزاء باشد به تعذیب او اقدام کند یا مردهد .

تعیین جزائیکه مخالف کرامت انسانی باشد جواز ندارد . اظهاریکه از متهم یا شخص دیگر بوسیله اکراه بدست آورده شود اعتبار ندارد .

اقرار بجرم عبارتست از اعترافی که متهم برضای کامل در حالت صحت عقل به ارتکاب جرمیکه قانوناً باو نسبت داده شده در حضور محکمه با صلاحیت مینماید .

هر شخص حق دارد برای دفع اتهامی که قانوناً باو متوجه شده وکیل مدافع تعیین کند .

مدیون بودن يك شخص در برابر شخص دیگر موجب سلب یا محدود شدن آزادی مدیون شده نمیتواند . طرز و وسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم میگردد .

هر افغان حق دارد در هر نقطه از ساحه دولت خود سفر نماید و مسکن اختیار کند مگر در مناطقیکه قانون ممنوع قرار داده است . همچنین هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون

د افغانستان نه دباندې سفرو کړې او بيرته افغانستان ته راشي .
هيڅ افغان په افغانستان کېنې دننه او د افغانستان نه دباندې
په شړلو محکومولى نه شي .

اووه ويشتمه ماده - هيڅ افغان د يو جرم په تور بهرني دولت ته سپارل
کيدې نه شي .

اته ويشتمه ماده - د هر چا توتوبى د بلوسى نه په امن دى - هيڅوک حتى
دولت هم دا وسيدونکى د اجازې يا د يوې واکمنى محکمي له
حکمه پرته او بى د هغو چالا تو او لارو چارو نه چه په قانون کېنې
خرگندې شوي دي د چا توتوبى ته ننوتلى او هغه لتولى نه شي .
د خرگند جرم په وخت کېنې مسئول مامور د يو چا توتوبى
ته بى دهغه يا د محکمي له مخکې اجازې څخه پخپل مسؤليت
ننوتى شي او هغه لتولى شي خودغه مامور په دې مکلف دې چه
دور ننوتو يا لتولى نه پس د قانون د خړاپه نيودلى موده کېنې
دنده د محکمي فيصله لاس ته راوړي .

نه ويشتمه ماده - ملکيت د بلوسى نه په امن دې .

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د يوې واکمنى محکمي د فيصلې
نه پرته مصادره کيدې نه شي .

د يو چا د ملکيت استملاک يوازې د عمومي ښيگر و د پارو د عادلانه
پيشکې په بدل کېنې د قانون د حکمونو سره سم جواز لري .
هيڅ څوک بى له قانون نه د ملکيت له اخيستو او تصرف څخه منع
کيداي نښي . د ملکيت د استعمال لاره د عامو ښيگڼو د تاءمين
لپاره د قانون له پلوه تنظيم او ښودل کيږي .

د ځانې شتمنى پلټنه او دهغې اعلان يوازې د قانون په حکم
کيداي شي .

د باندېني دولتونه او اتباع په افغانستان کېنې د عقارى مالونو
د ملکيت حق نلري . د بهرني ملکونو په سياسى نمايندگيو باندې
د باالمثل چال چلند په اساس او په هغو بين المللى موء سسبو باندې
چه افغانستان کېنې غړيتوب لري د حکومت په خوښه عقارى
مالونه پلورل کيداي شي .

دير شمه ماده - د هر چا د مخابراتى ازادى او پتوالى که په ليک وي که په
تيلگراف که په تيلفون او که په بله وسيله وي د بلوسى نه په امن دې .
د وات د چا د مخابراتى حق نلري مگر د يوې واکمنى
محکمي د فيصلې او د قانون د حکمونو سره سم .

په سملاسى حالاتو کېنې چه قانون ښودلى دې مسئول مامور بى له
دې چه رو بهى د محکمي نه اجازو واخلې په خپل مسؤليت کولى
شى چه مخابراتى و لتوي . دغه مامور په دې مکلف دې چه د پلټنې
څخه وروسته په هغه موده کېنې چه قانون ښودلى ده د محکمي
فيصله حاصله کاندې .

يو د یر شمه ماده - د فکر او بيان ازادې د بلوسى نه په امن ده .

هر افغان حق لري چه د قانون د حکمونو سره سم په وينا ليکنه ،
تصوير او ياداسى نورو وسيلو خپل فکر خړگند کړي .

هر افغان حق لري چه مطابق د قانون د حکمونو سره سم بى

بخارج افغانستان سفر نمايدو به آن عودت کند .

هيڅ افغان به تبعيد در داخل افغانستان و خارج از افغانستان
محکوم نميشود .

ماده بيست و هفتم - هيڅ افغان به علت اتهام به يك جرم به دولت خارجى
سپرده نميشود .

ماده بيست و هشتم - مسکن شخص از تعرض مصون است . هيچکس
به شمول دولت نمیتواند بدون اجازه ساکن يا حکم محکمه
با صلاحيت و بغير از حالات و طرز يکه در قانون تصريح شده به
مسکن کسی داخل شود يا انرا تفتيش نمايد .

در موارد جرم مشهود مامور مسئول میتواند به مسکن شخص
بدون اجازه و يا اجازه قبلى محکمه به مسؤليت خود داخل
شود يا انرا تفتيش کند . مامور مذکور مکلف است بعد از دخول
يا اجرائى تفتيش در خلال مدت يکه قانون تعيين میکند فيصله
محکمه را حاصل نمايد .

ماده بيست و نهم - ملکيت از تعرض مصون است .

ملکيت هيچ شخص بدون حکم قانون و فيصله محکمه با
صلاحيت مصادره نميشود .

استملاک ملکيت شخص تنها به مقصد تاءمين منافع عامه ، در
بدل تعويض قبلى و عادلانه بموجب احکام قانون مجاز ميباشد .
هيچکس از کسب ملکيت و تصرف دران منع نميشود مگر
در حدود قانون . طرز استعمال ملکيت به منظور تاءمين منافع عامه
توسط قانون تنظيم ورهنموني ميشود .

تفتيش و اعلان دارائى شخص تنها بحکم قانون صورت ميگردد .
دولت و اتباع خارجى در افغانستان حق ملکيت اموال عقارى
ندارند . فروش عقار به نمايندگى هاي سياسى دول خارجى
بر اساس رويه باالمثل و به موسسات بين الامالى ايکه دولت
افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز
ميباشد .

ماده سييم - ازادى و محرميت مخابرات اشخاص چه بصورت مکتوب
باشد و چه بوسيله تلفون و تاگراف و يا وسايل ديگر از تعرض
مصون است .

دولت حق تفتيش مخابرات اشخاص را ندارد .
مگر به موجب فيصله محکمه با صلاحيت و مطابق به احکام قانون .
در حالات عاجل - که در قانون تعريف ميگردد مامور مسئول
میتواند بدون اجازه قبلى محکمه بمسؤليت خود به تفتيش
مخابرات اقدام کند . مامور مذکور مکلف است بعد از اجرائى
تفتيش در خلال مدت يکه قانون تعيين میکند فيصله محکمه را
حاصل نمايد .

ماده سى و يکم - آزادې فکر و بيان از تعرض مصون است .

هر افغان حق دارد د فکر خود را بوسيله گفتار ، نوشته ، تصوير
يا امثال آن مطابق با حکام قانون اظهار کند .

هر افغان حق دارد مطابق با حکام قانون به طبع و نشر مطالب

دی چه لومړې ټولنی دولتیه مقامونه و بنیعی چاپ او نشر کاندې. د عمومی چاپخانه نو د تاسیس اود مطبوعا توخپرو لو اجازه او امتیاز د قانون د حکمو نوسره سم یوازې د افغانستان اتباعو او دولت ته ورکول کیزې.

دریډیو او ټیلیویژن، د عامو خپرونکو کارخپو تاسیس او چلول یوازې په دولت پورې اړه لرې.

دوه دیرشمه ماده - د افغانستان اتباع حق لري چه دروا اوسوله ناکو مقصدونو د پوره کولو د پاره د قانون د حکمو نوسره سم د دولت د مخکنی اجازې نه پرته بی وسلی ټولنه وکاندي.

د افغانستان اتباع حق لري چه د مادي یا معنوی مقصدو تود پوره کولو د پاره د قانون د حکمو نوسره سم ټولنی جوړی کړي. د افغانستان اتباع حق لري چه د قانون په حکمو نو برابر سپاسی گوندونه جوړ کړي خو په دې شرط چه:

۱/ د گوند هدف - فعالیت او هغه مفکورې چه د گوندونو تشکیلات پرې بناء شوی وې ددی اساسی قانون له ارزښتونو سره تناقض ونه لري.

۲/ د گوند تشکیلات او مالی درکونه په ډاگه وې.

هغه گوند چه د قانون په حکم برابر جوړ شوی وې د قانونی موجبا تو او سترې محکمې له حکمه پرته رنګیدی نه شی.

درې دیرشمه ماده - هر چا ته چه د ادارې له پلوه بی وجهه تاوان و وړي د تاوان داخیستلو حق لري او کولی شی چه د تاوان اخیستو د پاره په محکمه کښی دعوی راو لاره کړي.

دولت دهغو حالو نه پرته چه قانونی خرگندوی بی دوا کمنی محکمې له حکمه دخپلو حقونو د تحصیل اقدام نشی کولی.

څلور دیرشمه ماده - تعلیم د افغانستان د ټولو وگړو حق دی او د افغانستان د دولت او اتباعو له خو اویا برابر یزي.

په دې برخه کښی د دولت هدف یوې داسی مرحلې ته رسیدل دي چه د افغانستان د ټولو وگړو د پاره پکښی د قانون د حکمو نوسره سم دروزنی او ښوونسی مناسبی آسانتیا وی را غونډې شی.

دولت مکلف دي چه په ټول افغانستان کی د پوهنی د متوازن تعمیم لپاره موثر پروگرام وضع او تطبیق کړي. د ښوونسی اوروزنی لارښودنه او څارنه د دولت وظیفه ده.

لومړنی ښووننی د ټولو ماشوما نو د پاره په هغو ځایونو کښی چه وسیلی ئی د دولت له خوا برابرې شوی وې حتمی دي.

دلور او عمومی تعلیم د هوه سسوجوړول او چلول یوازی د دولت حق او وظیفه ده. د دې نه وراخوا د افغانستان اتباع حق لري چه اختصاصی یا دلیک لوست د ښوود پاره ښوونځی جوړ کړي. د داسی ښوونځیو د جوړونی شرطونه، تعلیمی نصاب او پکښی د زده کړی شرایط د قانون له پلوه ښودل کیزې.

حکومت کولی شی چه د قانون د حکمو نوسره سم خارجی کسانو ته د خصوصی ښوونځیو د جوړولو اجازه

بدون ارايه قبلی آن به مقامات دولتی بېردازد

اجازه و امتیاز تاسیس مطابع عمومی و نشر مطبوعات تنها با اتباع و دولت افغانستان مطابق با حکام قانون داده میشود. تاسیس وتدویر دستگاه عامه فرستنده را دیوو تلویزیون مختص بدولت است.

ماده سی و دوم - اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلی

امیز بدون حمل سلاح مطابق به احکام قانون بدون اجازه قبلی دولت اجتماع نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند بمنظور تأمین مقاصد مادی یا معنوی مطابق به احکام قانون جمعیت ها تاسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند مطابق به احکام قانون احزاب سیاسی تشکیل دهند مشروط بر اینکه:

۱/ هدف و فعالیت حزب و مفکوره هائیکه تشکیلات احزاب روی آن بناء شده مناقض ارزش های مندرج این قانون اساسی نباشد.

۲/ تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد.

حزبیکه مطابق به احکام قانون تشکیل می یا بد بدون موجبات قانونی و حکم ستره محکمه منحل نمیشود

ماده سی و سوم - هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره میباشد و میتواند برای حصول آن در محکمه دعوی اقامه کند.

دولت نمیتواند بجز در حالاتی که قانون تصریح میکند بدون حکم محکمه با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

ماده سی و چهارم - تعلیم حق تمام افراد افغانستان است و بصورت مجانی از طرف دولت و اتباع افغانستان فراهم میشود. هدف دولت در این ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات مناسب تعلیم و تربیه برای همه افراد افغانستان مطابق به احکام قانون فراهم گردد.

دولت مکلف است برای تحمیل متوازن معارف در تمام افغانستان پروگرام موثری وضع و تطبیق نماید.

رهانونی و نظارت تعلیم و تربیه وظیفه دولت است. تعلیمات ابتدائی برای تمام اطفال در نقاطی که وسائل آن از طرف دولت تهیه شده حتمی میباشد.

تاسیس و اداره موعسسات تعلیم عالی و عمومی تنها حق و وظیفه دولت است. د ر خارج این ساحه اتباع افغانستان حق دارند مکاتب اختصاصی و سواد آموزی تاسیس نمایند. شروط تاسیس، نصاب تعلیم و شرایط تحصیل در چنین مکاتب توسط قانون تنظیم میگردد.

حکومت میتواند مطابق به احکام قانون باشخاص

خارجی اجازه تأسیس مکاتب خصوصی بدهد. ازاین مکاتب تنها اشخاص خارجی میتوانند استفاده کنند.

ماده سی و پنجم - دولت موظف است پروگرام موثری برای انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو وضع و تطبیق کند.

ماده سی و هشتم - دولت موظف است در حدود توان خود وسائل وقایه از امراض و علاج آنرا بصورت متوازن برای همه افغانها تهیه کند. هدف دولت درین ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات صحی مناسب برای تمام افراد افغانستان فراهم گردد.

ماده سی و نهم - کار حق و فریضه هر افغانیست که قدرت اجرای آنرا داشته باشد.

هدف عمده قوانینی که برای تنظیم کار وضع میگردد رسیدن بمرحله ایست که در آن حقوق و منافع اصناف کارگران حمایت شود. شرایط مساعد کار فراهم گردد، روابط بین کارگران و کارفرمایان بصورت عادلانه و مترقی تنظیم یابد.

اتباع افغانستان به اساس اهلیت و بموجب احکام قانون بخدمت دولت پذیرفته میشوند.

انتخاب شغل و حرفه در داخل شرایطیکه قانون تعیین مینماید آزاد میباشند.

تحمیل کار اجباری اگرچه برای دولت باشد جواز ندارد. تحریم کار اجباری مانع تطبیق قوانینی نمیشود که بمنظور تنظیم فعالیت دسته جمعی برای تأمین منافع عامه وضع میگردد.

ماده سی و هشتم - هر افغان مکلف است به دولت مالیه و محصول تادیه کند

هیچ نوع محصول و مالیه بدون حکم قانون وضع نمیشود.

اندازه مالیه و محصول و طرز تادیه آن با رعایت عدالت اجتماعی توسط قانون تعیین میگردد. این حکم در مورد اشخاص خارجی نیز تطبیق میشود.

ماده سی و نهم - دفاع از وطن وظیفه مقدس تمام اتباع افغانستان است

کافه اتباع افغانستان به اجرای خدمت عسکری مطابق به احکام قانون مکلف میباشند.

ماده چهلم - پیروی از احکام قانون اساسی، وفاداری و احترام به

پادشاه، اطاعت به قوانین، رعایت نظم و امن عامه، صیانت منافع وطن و اشتراک در حیات ملی وظیفه تمام مردم افغانستان میباشند.

فصل چهارم

شوری

ماده چهلم و یکم - شوری افغانستان مظهر اراده مردم آنست و از قاطبه ملت

نمایندگی می کند.

ورکری. دداسی بنوونخویونه یواخی خارجی کسان فایده اخستی شی.

پنځه دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه دملی ژبی پښتو د انکشاف او تقوی دپاره موثر پروگرام جوړ او تطبیق کری.

شپږ دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه ترخپله وسه تولو افغانانو لپاره په متوازن ډول دناروغیو دمخنیوې او علاج وسیلی برابرې کری. په دې برخه کې د دولت هدف یو داسی پروتیه رسیدل دی چه دروغتیا مناسبی اسانی پکښی د افغانستان د تولو وگړو دپاره برابرې شی.

اووه دیرشمه ماده - کار د افغان حق اود غاړې فرض دی چه دکولو وس ئی لری.

د کار د تنظیم دپاره چه کوم قوانین جوړ یزی دهغولوی هدف یوې داسی مرحلې ته رسیدل دی چه دکاریکرو دیلو بیلو د لوجقونه او ښیگری پکښی خوندی شی. دکار مناسب حالات را پیدا شی اود کاریکرو او کارفرمایانو ترمنځ روابط په عادلانه او پر مخ تللی ډول تینګ شی.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخی اود قانون د حکمونو سره سم د دولت د خدمت دپاره منل کیزی.

د کار او کسب غوره کول په هغو شرطونو کې دنده چه قانون تاکلی دی آزاد دی.

بیکار که د دولت دپاره هم وی ناروادی. د بیکار بندیز دهغو قوانینو د عملی کولو په لاره کې چه د عمومی ښیگری په نیت د یوځائی کار د سمبنت دپاره جوړ یزی کوم خنډ نه راپورته کوی.

اته دیرشمه ماده - هر افغان مکلف دی چه دولت ته مالیه او محصول

ورکری. هیڅ قسم مالیه او محصول بی د قانون له حکمه نه شی ترل کیدی. د مالیه او محصول اندازه اود ورکولو لارې چارې بی د اجتماعی عدالت سره سم د قانون له خوا بنودل کیزی. دا حکم په خارجی اشخاصو باندې هم چلیزی.

نه دیرشمه ماده - د هیواد څخه دفاع د افغانستان د تولو اتباعو سپیڅلی

وظیفه ده. د افغانستان تولو اتباع د قانون د حکمونو سره سم د عسکری خدمت په کولو مکلف دی.

خلویشتمه ماده - د اساسی قانون په حکمونو سم چلیدل، د باچاسره

وفادارې اود هغه درناوې کول، قوانینو ته غاړه ایښودل، د عمومی نظم او امن خیال لرل، د هیواد د ښیگری ساتل او په ملی ژوند کې گډون کول د افغانستان د تولو خلکو وظیفه ده.

خلورم فصل

شوری

یوځلویشتمه ماده - شوری د افغانستان د خلکو د ارادې څرگند ویه

ده اود تولو ملت نمایندگی کوی.

جرمین رمی

هرپا نزرده روز به زبانهای پښتو و فارسی نشرمیشود

د افغانستان خلک دشوری له لار دې مملکت په سیاسی ژوند کښی برخه اخلی .
دشوری هرغری که څه هم له یوی تا کلی سیمی څخه غوره شوی درایی دخرگندولو په وخت کی د افغانستان عامی بنیگنی په نظر کښی نیسی .

دوه څلویښتمه ماده - شوری دوی تولنی لرې : اولسی جرگه او مشرانو جرگه .

درې څلویښتمه ماده - دولسی جرگی غری د آزادو - عامو ، پتو او سماسمو انتخاباتو په ذریعه د قانون د حکمونو سره سم د افغانستان دخلکو له خوا غوره کیزې .
ددې مقصد د پاره افغانستان په انتخابی ونډونو ویشل کیزې .
دونو نوم شمار او سیمه د قانون له مخه تا کل کیزی .
د هرونډ نه یو وکیل غوره کیزی .
دوکالت د پاره هر ملاتر لی چه په خپل ونډ کښی د قانون د حکمونو سره سم ترتولو زیاتی رایی وگتی وکیل بلل کیزی .

څلور څلویښتمه ماده - داولسی جرگی غری د څاور و کاونود پاره چه یوه تقنینی دوره ده غوره کیزی .
که چیری شوری ددی اساسی قانون د حکمونو سره سمه رنکه شی نو - نوي اولسی جرگه دیوی تقنینی دوری د پاره غوره کیزی - خرد پای ته رسیدلو نیتیه به ئی په داسی ډول تیاریزی چه ورپسی اولسی جرگه جوخته په هغه نیتیه پرانستله شی چه په ننه پنځوسمه ماده کښی تا کل شوی ده .

پنځه څلویښتمه ماده - د مشرانو جرگی غری په دې طریقه تا کلی کیزی او غوره کیزی :-

۱- دریمه برخه غری د پوهو او ازمدینو آولو کسانو له منځه د باچا له خوا د پنځو کلو نود پاره تا کل کیزی .
۲- پاتی دوه برخنی غری په دی شان غوره کیزی :-
الف - د هر ولایت جرگه د خپلو غړو له منځه یو تن ددری کلونو د پاره د مشرانو جرگی په غریتوب غوره کوی .
ب- د هر ولایت استوگنی د آزادو - عامو - پتو او سماسمو انتخاباتو په لاریو کس د څلور و کلو نود پاره د مشرانو جرگی په غریتوب غوره کوی .

شپږ څلویښتمه ماده - د انتخاب کوونکو شرطونه د انتخاباتو په قانون کښی ښودل کیزی .

هغه کسان چه دشوری په غریتوب تا کل کیزی یا غوره کیزی په کاردی چه د انتخابات کوونکو په شرطونو سره بیره دغه صفتونه هم ولری :-
۱- دشوری په غریتوب باندي د تا کل کیدو ویاغوره کیدونه رومبی یی لږ تر لږه لس کاله پخوا د افغانستان د دولت تا بعیت حاصل کړی وی .

۲- ددی اساسی قانون د نافذ کیدو ونه وروسته د محکمی له خوا د سیاسی حتمو نو څخه په محرومی محکوم شوی نه وی .
۳- په لیک لوست به پوهیزی .

مردم افغانستان به توسط شوری در حیات سیاسی مملکت سهم میگیرند . هر عضو شوری در حالیکه از یک حوزه معین انتخاب شده در موقع اظهار رای مصالح عمومی افغانستان را مدار قضاوت خود قرار میدهد .

ماده چهل و دوم شوری دا رای دو مجلس میباشد : اولسی جرگه و مشرانو جرگه .

ماده چهل و سوم اعضای ولسی جرگه توسط انتخابات آزاد عمومی -

سری و مستقیم مطابق با حکام قانون از طرف مردم افغانستان انتخاب میشود . افغانستان باین منظور به حوزه های انتخابی تقسیم میگردد . تعداد و ساحه حوزه ها توسط قانون تعیین میشود . از هر حوزه یک نفر وکیل انتخاب میگردد . داوطلبی که در حوزه خود مطابق با حکام قانون رای بیشتر حاصل میکند وکیل شناخته میشود .

ماده چهل و چهارم اعضای ولسی جرگه برای مدت چهار سال که یک دوره تقنینیه است انتخاب میشوند هر گاه شوری مطابق به احکام این قانون اساسی منحل شود ولسی جرگه جدید برای یک دوره تقنینیه انتخاب میگردد . ولی تاریخ ختم آن طوری تنظیم می شود که جرگه ما بعد بنا ریخیکه در ما ده پنجا ونهم تثبیت گردیده افتتاح شود .

ماده چهل و پنجم اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل تعیین و انتخاب میشود :

۱- یک ثلث از اعضای جمله افراد خبیر و با تجربه برای مدت پنج سال از طرف پادشاه تعیین میشود .
۲- دو ثلث دیگر از اعضای بر حسب آتی انتخاب میشوند :
الف - هر جرگه ولایت یکنفر از جمله اعضای خود را برای مدت سه سال بعضویت مشرانو جرگه انتخاب میکند .
ب - ساکنین هر ولایت یکنفر را از طریق انتخابات - آزاد عمومی - سری و مستقیم برای مدت چهار سال بعضویت مشرانو جرگه انتخاب میکند .

ماده چهل و ششم شرایط انتخاب کنندگان در قانون انتخابات تعیین میگردد . اشخاصیکه بعضویت شوری تعیین یا انتخاب میشوند باید علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد او صاف ذیل باشند :

۱- اقله ده سال قبل از تاریخ تعیین یا انتخاب تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشند .
۲- بعد از نفاذ این قانون اساسی از طرف محکمه بحرمان از حقوق سیاسی محکوم نشده باشند .
۳- خواندن و نوشتن بدانند .

۴- دولسی جرگی غروبه دانتهخاب په وخت کښی دخپل عمر پینځویشتم او د مشرانو جرگی غروبه د تیاکل کیدو په وخت کښی دخپل عمر دیرشم کال پوره کړی وی. او د خلو پینتمه ماده- د حکومت مشر او غړی- قاضیان- د اړدو منصبداران او افراد. مامورین او نور اداري کارکوونکی دخپلو وظیفو د چلولو په وخت کښی دشوری په غړیتوب تیاکل کیدي یا غوره کیدی نه شی.

۱- ته خلو پینتمه ماده- هیڅوک په یو وخت کښی د دواړو جرگو غړی کیدی نشی.

نه خلو پینتمه ماده- د دی اساسی قانون د حکمونو له رعایت سره انتخابات د قانون د حکمونو سره سم کبزی.

د اولسی جرگی د تقنینی دورې په وروستو دوو کلو نو کښی د انتخاباتو د قانون د تعدیل پیشنهاد دهیڅ یو ی جرگی د کار په فهرست کښی نه شی داخليدی.

پنځوسمه ماده- د هری جرگی د غړیتوب وثیقی په هم هغه جرگه کښی د کره کتنی لاندی نیولی کبزی. دو وثیقه د کره کتنی لاری چاری د هری جرگی د داخلی وظیفو په اصولو کښی بنودل کبزی.

یو پنځوسمه ماده- دشوری هیڅ یو غړی دهنی نظرئی له کبله چه دخپلی وظیفی د پرخای کولو په وخت کښی ئی دننه په شوری کښی یاد بانندی ښکاره کوی د عدلی تعقیب لاندی نه راخی که چیرې دشوری په یو غړی باندي دیو جرم تور پورې شی نومسئول مامور ددغی پیننی خبرهغی جرگی ته ورکوی چه دی پکښی غړیتوب لری او پس له هغه چه د جرگی دوه برخي غړی اجازه ورکاندی تورن د عدلی تعقیب لاندی راخی. جرگه کولی شی چه خپله اجازه د دوو برخو غرو په اکثریت بیرته واخلسی.

د څرگند جرم په باب مسئول مامور کولی شی چه تورن یو دهغه جرگی

دا جازې نه چه دی ئی غړی دی د تعقیب لاندی را ولی او وئی نیسی که چری عدلی تعقیب د قانون له مخی د توقیف غوښتنه کوله. نومسئول مامور مکلف دی چه سملاسی هغی جرگی ته خبر ورکړی چه دی ئی غړی دی او که نوموړی جرگه اجازه وکړی نو تورن توقیف کیدلی شی.

که چرې تور په داسی وخت کښی پیننی شی چه جرگه خوره شوی وی نو د توقیف اجازه د جرگی له ادارې هیئت نه غوښتل کبزی او دهیئت فیصله د جرگی لومړی راتلونکی غوښتی ته د پریکړی دپاره وړاندی کبزی.

دوه پنځوسمه ماده- دشوری غړی په بله چاره بوختیدلای نه شی.

کرهښه او نورې آزادي چارې د دی حکم لاندی نه راخی.

درې پنځوسمه ماده- دشوری د غرو دپاره د قانون د حکم سره سم مناسب معاش تیاکل کبزی.

۴- اعضای ولسی جرگه باید سن بیست و پنج رادر موقع انتخاب و اعضای مشرانو جرگه سن سی را در موقع تعیین یا انتخاب تکمیل کرده باشند.

ماده چهل و هفتم رئیس و اعضای حکومت، قضات، صاحب منصبان و افراد اردو، مامورین و دیگر کارکنان اداری نمیتوانند در هنگام تصدی و وظیفه عضویت شوری تعیین یا انتخاب شوند.

ماده چهل و هشتم هیکس نمیتوانند در یک وقت عضو گرد و جرگه باشد.

ماده چهل و نهم با رعایت احکام این قانون اساسی انتخابات مطابق به احکام قانون صورت می پذیرد.

پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات در دو سال اخیر دوره تقنینیه ولسی جرگه در فهرست کار هیچ یک از دو جرگه داخل شده نمیتواند.

ماده پنجاهم و نایق عضویت در هر جرگه توسط خود جرگه تدقیق میگردد. طرز تدقیق و نایق در اصول و ظایف داخلی هر جرگه تعیین میشود.

ماده پنجاه و یکم هیچ عضو شوری به عات رای یا نظریه ای که هنگام اجرای وظیفه در داخل شوری یا خارج از آن ابراز میدارد مورد تعقیب عدلی قرار نمیگیرد.

هرگاه یک عضو شوری به جرمی متهم شود - مامور مسئول از موضوع به جرگه ای که متهم عضو آنست اطلاع میدهد و بعد از آنکه جرگه مذکور با اکثریت دوثلث اعضاء اجازه بدهد متهم تحت تعقیب عدلی قرار میگردد، جرگه میتواند اجازه خود را به اکثریت دوثلث اعضاء مسترد نماید. در موارد جرم مشهود مامور مسئول میتواند متهم را بدون اجازه جرگه ای که او عضو آن میباشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله با اطلاع جرگه مربوطه برساند و در صورتیکه جرگه مذکور اجازه بدهد متهم توقیف شده میتواند در صورتیکه اتهام در هنگام تعطیل جرگه صورت بگیرد اجازه توقیف از هیئت اداری جرگه حاصل میگردد. فیصله هیئت به نخستین جلسه آینده جرگه جهت اخذ تصمیم ارائه میشود.

ماده پنجاه و دوم اعضای شوری نمیتوانند بشغل دیگری اشتغال ورزند.

این حکم شامل زراعت و دیگر مشاغل آزاد نمیشد.

ماده پنجاه و سوم برای اعضای شوری معاش مناسب مطابق با حکام قانون تعیین میگردد.

ماده پنجاه و چهارم هر عضو شوری حق دارد در جرگه مربوطه خود در موضوع مورد مباحثه نظریه خود را مطابق به اصول و وظایف داخلی اظهار کند.

ماده پنجاه و پنجم هر دو جرگه در وقت واحد بصورت جداگانه اجلاس میکنند.

مشرانو جرگه میتواند برای مطالعه طرح بودجه دولت در مدت تعطیل اولی جرگه جلسه فوق العاده خود را دایر کند. در موقهیکه دوره تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف پادشاه افتتاح میگردد جلسه مشترک هر دو جرگه دایر میشود.

ماده پنجاه و ششم حکومت میتواند در جلسات هر یک از دو جرگه اشتراک ورزد.

هر جرگه میتواند حضور رئیس یا اعضای حکومت را در جلسه خود مطالبه کند.

ماده پنجاه و هفتم مباحثه جلسات هر دو جرگه علنی میباشد. مگر اینکه رئیس حکومت - رئیس جرگه یا اقلاً ده نفر از اعضا سری بودن انرا درخواست نماید و جرگه این درخواست را بپذیرد جرگه میتواند با کثرت دوثلث اعضا مباحثه ایرا که بطور سری صورت گرفته دوباره علنی بسازد.

جریان مباحثه هر دو جرگه ثبت میگردد.

هیچکس نمیتواند عنفاً به مقر شوری داخل شود. متخلفین مطابق به احکام قانون مجازات میشود.

ماده پنجاه و هشتم جز در مواردیکه حکم آن صریحاً در این قانون اساسی ذکر گردیده تصمیم هر جرگه با کثرت آراءی اعضای حاضر اتخاذ میگردد.

ماده پنجاه و نهم هر جرگه در هر سال یک اجلاس عادی دایر میکنند که بتاريخ بیست و دوم میزان آغاز میگردد تعداد اجلاس سالانه توسط قانون تزئید شده میتواند. درینصورت تاریخ آغاز اجلاس و مدت آن توسط قانون تنظیم میگردد.

مدت کار هر جرگه در هر سال هفت ماه است. در صورت ایجاب کار هر جرگه میتواند این مدت را تمدید نماید.

در هنگام تعطیل بامر پادشاه، بدرخواست حکومت یا رئیس یکی از دو جرگه یا یک خمس از اعضای آن اجلاس فوق العاده شوری دایر میشود.

جلسه فوق العاده توسط فرمان پادشاهی که بعد از

مشوره باروسای دو جرگه صدور می یابد ختم میگردد.

ماده شصتیم رئیس مشرانو جرگه از بین اعضای آن از طرف پادشاه تعیین میشود.

ولسی جرگه از بین اعضای خود یک نفر را بحیث رئیس انتخاب

خلور پنخوسمه ماده - دشوری هر یو غری حق لری چه پخپله جرگه کنبی دهغه موضوع په باب چه خبرې پرې روانی وې خپله نظریه دداخلی وظایف په اصولو برابره څرگنده کړې.

پنځه پنخوسمه ماده - دواړه جرگی په یو وخت کنبی بیلې بیلې غونډې کوي.

مشرانو جرگه کولی شی چه ددولتی بودجی دپیشنهاد دکنتی دپاره داولسی جرگی درخصتی په موده کنبی خپله فوق العاده غونډه وکاندی.

کله چه تقنینی دوره یا کلنی غونډه دباچاله پلوه پیرانستله کیزی دواړه جرگی شریکه غونډه کوی.

شپږ پنخوسمه ماده - حکومت کولی شی چه دهرې یوی جرگی په غونډه کنبی شریک شی.

هره جرگه کولی شی چه خپلی غونډې ته صدر اعظم یا دحکومت غری راوغواړې.

اووه پنخوسمه ماده - ددواړو جرگو مباحثه به ښکاره وې مگر هله نه! چه دحکومت مشر، دجرگی مشر یا لژ تر لزه دجرگی لس تنه غرې داغوبننه وکړی چه جرگه دې پته وشي او جرگه داغوبننه ومنی - جرگه کولی شی چه ددوه برخو غرو په اکثریت هغه مباحثه چه پته شروع شوې وی بیرته ښکاره کاندې. دهرې جرگی د مباحثی جریان به ثبتیږی.

هیڅوک په سرزوری دشوری دیره خای ته ننوتلای نه شی او که څوک ددې حکم مخالفت وکړې دقانون د حکمونو له مخه سزا ورکوله شی.

اته پنخوسمه ماده - بی له هغو حالاتو چه حکم ئی په دې اساسی قانون کنبی څرگند کړدې دهری جرگی فیصله دحاضر وغرو دراویو په اکثریت کیزی.

نه پنخوسمه ماده - هره جرگه په هر کال کنبی یوه عادی غونډه کوي چه دمیزان په دوه ویشتمه نیته شروع کیزی. دکلنیو غونډو شمار دقانون له پلوه زیاتیدلی شی او په دې صورت کنبی دغونډې د شروع نیته او دغونډې موده دقانون له خوا ښو دله کیزی.

دهرې جرگی دکار موده په کال کنبی اووه میاشتی ده.

دکار دغوبنننی په صورت کنبی هره جرگه کولی شی چه داموده نوره هم اوږده کړی.

درخصتی په وخت کنبی دباچا په امر، دحکومت یاد دواړو جرگو څخه دیوی دمشریادیوې جرگی د پنځمې برخې غرو په غوبننه دشوری فوق العاده غونډه دایریدلی شی.

فوق العاده غونډه دهغه باچائی فرمان په ذریعه ختمیږی چه ددواړو جرگو دمشرانو سره له سالانه وروسته را و وخی.

شپیتمه ماده - دمشرانو جرگی مشردغه جرگی دغرو له منځه د باچا له خوا تا کل کیزی.

اولسی جرگه دخپلو غرو له منځه یو کس دمشر په توگه

رسمی جرگه

میکنند. هر جرگه از بین اعضای خود یک نفر نایب اول رئیس يك نفر نایب دوم رئیس یک نفر منشی و یک نفر نایب منشی انتخاب میکنند. اشخاص فوق هیئت اداری جرگه را تشکیل میدهند. هیئت اداری اولی جرگه در آغاز دوره تقنینیه انتخاب میشود. نایبان رئیس، منشی و نایب منشی مشرانو جرگه در آغاز اجلاس سالانه برای مدت يك سال انتخاب میگردد.

رئیس هر جرگه مباحثه جرگه مذکور را اداره مینماید. و برای برقراری نظم و امنیت در مقر جرگه تدابیر لازم اتخاذ میکند. سائر وظایف رئیس در اصول و وظائف داخلی تعیین میگردد. در غیاب رئیس نایب اول و در غیاب نایب اول نایب دوم وظیفه رئیس را اجراء میکند.

منشی هر جرگه مباحثات انرا ثبت میکند و امور دارالانشاء جرگه را سرپرستی مینماید. در غیاب منشی نایب وظیفه او را اجراء میکند.

ماده شصت و یکم - هر جرگه برای مطالعه دقیق و مفصل موضوعات مورد بحث بر طبق احکام اصول و وظائف داخلی، انجمن ها تعیین مینماید.

ماده شصت و دوم - هر جرگه اصول و وظائف داخلی خود را وضع مینماید.

ماده شصت و سوم - شوری میتواند به امر پادشاه منحل شود. انحلال شوری در حالت مندرج ماده یکصد و بیست و یکم حتمی است.

انحلال شوری شامل اعضای غیر انتخابی مشرانو جرگه نیز میباشد.

ماده شصت و چهارم - شوری برای تنظیم امور حیاتی افغانستان مطابق به احکام این قانون اساسی قوانین وضع میکند. هیچ قانون نمیتواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام و دیگر ارزش های مندرج این قانون اساسی باشد.

تصدیق معاهدات بین الدول، فرستادن قطعات اردوی افغانستان بخارج، اعطای امتیازات دارای اهمیت در اقتصاد ملی بشمول انحصار، اجازه نشر پول و اخذ قرضه از صلاحیت شوری میباشد. امتیازاتیکه اعطای آن از صلاحیت شوری میباشد توسط قانون تعیین میگردد.

ماده شصت و پنجم - حکومت نزد اولی جرگه مسئول میباشد.

ماده شصت و ششم - اعضای اولی جرگه میتوانند از حکومت استیضاح نمایند. مباحثه در مورد توضیحی که از طرف حکومت داده میشود به تصمیم جرگه منوط میباشد.

ماده شصت و هفتم - اعضای شوری میتوانند از صدر اعظم یا وزراء در موضوعات معین سوال بنمایند.

غوره کوی - هر جرگه دخیلو غروله منحه دشر لومری نایب، یودو هم نایب، یومنشی او یودمنشی نایب غوره کوی. دغه پورتنی کسان دجرگی اداری هیئت دی. دولسی جرگی اداری هیئت دتقنینی دوری په اول سر کینی غوره کیزی دشرانو جرگی دشر نایبان، منشی اونایب منشی دهر کال دغونډو په سر کینی دیوکال دپاره غوره کیزی.

دهری جرگی مشردجرگی مباحثه اداره کوی اودجرگی په دیره محای کینی دنظم او قلاری ساتلو دپاره ضروری انتظام کوی.

دشر نورې وظیفی دداخلی وظیفو په اصولو کینی بنودل کیزی.

دشر په غیاب کینی اول نایب او که هغه نه وی دوهم نایب دشر وظیفه چلوې.

دهری جرگی منشی دجرگی مباحثی ثبتوی او دجرگی ددارالانشاء دچارو انتظام کوی.

دمنشی په غیاب کینی نایب دهغه وظیفه چلوی.

یوشپیتمه ماده - هر جرگه دبحث لاندی موضوعاتو دپراخی او کره کتنی دپاره دداخلی وظیفو داصولو په حکمونو برابر تولکی جوړوی.

دوه شپیتمه ماده - هر جرگه دخواوداخلی وظایفو اصول جوړوی.

دری شپیتمه ماده - شوری دباچا په امر ماتیدلی شی. په یوسل او یوشتمه ماده کینی دیبان شوی حالت له مخه دشوری ماتیدل هر ورودی.

دشورې په ماتیدو کینی دشرانو جرگی غیر انتخابی غړی هم شامل دی.

خلور شپیتمه ماده - شوری دافغانستان دحیاتی چارو دتنظیم دپاره ددی اساسی قانون په حکمونو برابر قوانین جوړوی. هیڅ قانون نه شی کولی چه داسلام دسپیڅلی دین له اساسونو اودنورو هغوارز بنونو مناقض وی چه په دی اساسی قانون کینی راغلی دی.

دبین الدول معاهد و تصدیقول، خارج ته دافغانستان دارودتولکو لیزل - دپیسو خپرو او اوپورا خستلو اجازه ورکول اوداسی امتیازونه ورکول چه په ملی اقتصاد کینی اهمیت لری او انحصار هم پکینی شاهل دی دشوری په واک اختیار کینی دی. هغه امتیازات چه ورکول ئی دشوری په صلاحیت کی دی دقانون له پلوه بنودل کیزی.

پنځه شپیتمه ماده - حکومت اولی جرگی ته مسئول دی.

شپز شپیتمه ماده - دولسی جرگی غړی کولی شی چه دحکومت نه څرگند تیاوغواری. دحکومت دور کرې څرگند تیا په باب مباحثه دجرگی په فیصله پورې اړه لری.

اووه شپیتمه ماده - دشوری غړی کولی شی چه دصدر اعظم یا وزیرانو څخه په تیا کلو موضوع گانو کینی پوښتنی وکری.

اشخاصیکہ از آن ہا سوال بہ عمل آمدہ مکلف اند جواب شفری یا تحریری بدہند۔ این جواب مورد مباحثہ قرار نمی۔ گیرد مادہ شصت و ہشتم۔ ولسی جرگہ صلاحیت دارد بہ پیشنهاد یک ثلث از اعضای خود جہت تحقیق و مطالعہ اعمال حکومت و اجراءات ادارہ انجمن تحقیق تعیین نماید۔

ترکیب و طرز العمل انجمن تحقیق در اصول و وظائف داخلی تثبیت میگردد۔

مادہ شصت و نہم۔ باستثنای حالاتیکہ برای آن طرز عمل خاصی درین قانون اساسی تصریح گردیدہ۔ قانون عبارتست از مصوبہ مراقب ہر دو جرگہ کہ بہ توشیح پادشاہ رسیدہ باشد۔ در ساحہ ایکہ چنین مصوبہ موجود نباشد عبارتست از احکام فقہ حنفی شریعت اسلام۔

مادہ ہفتادم۔ پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا اعضای شوروی و در ساحہ تنظیم امور قضائی از طرف سترہ محکمہ صورت گرفته میتواند۔ پیشنهاد وضع قانون در مورد بودجہ و امور مالی تنها از طرف حکومت صورت میگردد۔

مادہ ہفتادویکم۔ پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا سترہ محکمہ بہ ہر یک از دو جرگہ تقدیم شدہ میتواند۔

مادہ ہفتادودوم۔ ہر گاہ پیشنهاد وضع قانون از طرف اعضای یکی از دو جرگہ صورت بگیرد بعد از تائید دہ نفر از اعضای جرگہ ایکہ پیشنهاد بہ آن ارائه شدہ در فہرست کار داخل میگردد۔

ہر گاہ پیشنهاد وضع قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیض در عایدات دولت باشد بشرطی در فہرست کار داخل میشود کہ در متن پیشنهاد مدرک جبران، پیش بینی شدہ باشد این حکم بر پیشنهاد وضع قانون از طرف سترہ محکمہ تطبیق نمیشود۔

مادہ ہفتادوسوم۔ وقتی پیشنهاد وضع قانون در فہرست کاریکی از

دو جرگہ داخل گردید نخست بہ انجمن مربوط محول میگردد و بعد از آنکہ انجمن نظر خود را در بارہ آن ابراز کرد طرح قانون بانظر بہ انجمن در جرگہ قرائت شدہ بحث روی آن صورت میگردد۔ بعد در مورد ہر مادہ رأی گرفته میشود و سپس طرح بار دوم قرائت شدہ در بارہ رد یا تصویب آن بصورت یک کل رأی گرفته میشود۔

مادہ ہفتاد و چارم۔ ہر گاہ تصویب یک جرگہ از طرف جرگہ دیگر

رد شود برای حل اختلاف ہیئت مختلط بہ تعداد مساوی از اعضای ہر دو جرگہ مطابق بہ احکام قانون دائر میگردد۔ فیصلہ ہیئت بعد از توشیح پادشاہ نافذ شمرده میشود۔ در صورتیکہ ہیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند تصویب رد شدہ بحساب میروود و ہر گاہ تصویب از

لہ چانہ چہ پوہنتنہ شوہی و ہی ہغوی دخولی یا لیکلی جواب پور کولو مکلف دی۔ دا جواب دبحث لاندی نہ شی راتلائی۔ اتہ شپیتہ مادہ۔ اولسی جرگہ واک لری چہ دخپلو دریمہ برخہ غروپہ پیشنهاد دحکومت دچارو او داداری داجرا اتو دکنتی او خیرنی دپارہ دخیرنی تولکی و تاکی۔

دخیرونکی تولکی جو ریدنہ اودہغہ تک لارد داخلی وظیفوپہ اصولو کبھی بنودل کیزی۔

نہ شپیتہ مادہ۔ دہغو حالاتو پہ پرتہ چہ پہ دہی اساسی قانون کبھی دہغو دپارہ دعمل خاصی لاری چاری بنودلی شوہی دہی قانون ہغی مصوبہی تہ واتی چہ د وارو جرگو پہ گدہ منلی و ہی اوباچا بنکوللی و ہی۔

پہ کومہ برخہ کبھی چہ داسی مصوبہ نہ و ہی ہلتہ قانون داسلامی شریعت دحنفی فقہی حکمونو تہ وای۔

اویاومہ مادہ۔ دقانون جو رولو پیشنهاد دحکومت یا دشروہی د غرولہ خرا کیزی اودقضائی چارو دسمون پہ برخہ کبھی دستری محکمی لہ خوا ہم کیدی شی۔

یو اویاومہ مادہ۔ دقانون جو رولو پیشنهاد دحکومت یا دستری محکمی لہ خوا پہ دوارو جرگو کی ہری یوہی تہ و راندی کیدی شی دوہ اویاومہ مادہ۔ کہ چیری دقانون د وضع کولو پیشنهاد ددوارو جرگونہ دیوہی جرگی دغرولہ خوا وشی اودہمدغی جرگی لس تنہ غرہی بی مرستہ و کیری نوپس لہ ہغہ دکار پہ فہرست کبھی نیول کیزی۔

کہ چیری دقانون جو رولو پہ پیشنهاد کبھی دنوی بودجی یاد دولت پہ عایداتو کبھی دکمی راوستلو سپار بنتنہ شوہی و ہی نوپہ دہی شرط دکار پہ فہرست کبھی راتلائی شی چہ دیپیشنہاد پہ متن کبھی ددغہ تاوان دپورہ کولو لاری چاری بنودل شوی و ہی۔

دستری محکمی لہ خوا دقانون جو رولو پیشنهاد ددی حکم لاندی نہ راحی۔

دری اویاومہ مادہ۔ کلہ چہ دقانون جو رولو پیشنهاد دیوہی جرگی دکار پہ فہرست کبھی واخستی شی نولو مری خپلی جرگہ گی تہ سپارل کیزی اوپس لہ ہغہ چہ جرگہ گی پری خپلہ نظریہ خرگندہ کبری دغہ پیشنهاد اودجرگہ گی نظریہ دجرگی پہ و راندی لوستل کیزی اومباحثہ پری کیزی۔ ورپسی دہری مادہی پہ باب رایی غوبنٹل کیزی اویا پیشنهاد پہ دوہم وار لوستہ شی اوپہ یو خائی دول دہغہ دمنلو یا نہ منلو پہ باب رایی اخستلی کیزی۔

خلور اویاومہ مادہ۔ کہ چری دیوی جرگی تصویب دلی جرگی لہ

پلوہ ونہ منل شی نوددغہ اختلاف دلری کولو دپارہ دقانون پہ حکمونوسم ددوارو جرگو دغرونہ پہ برابر شمیریو گاہ ہیئت جو ریزی۔ دہیئت فیصلہ دباچا لہ بنکو لولو وروستہ نافذہ گیل کیزی۔ خو کہ دغہ ہیئت ونہ کولای شوچہ اختلاف لری کبری

طرف ولسی جرگه بعمل آمده باشد د وره تقنینیه جدید ولسی جرگه میتواند آنرا با کثرت آراء اعضا تصویب کند این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود.

هرگاه اختلاف دو جرگه در مورد طرح قوانین مالی باشد در صورتیکه هیئت مختلط به حل آن موفق نشود ولسی جرگه میتواند در اجلاس مابعد طرح مذکور را با کثرت آراء اعضا تصویب نماید. طرح بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه قانون شمرده میشود.

ماده هفتاد و پنجم - بودجه دولت از طریق مشرانو جرگه و توام با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود. رئیس ولسی جرگه بودجه و نظریات مشرانو جرگه را به انجمن مربوط تقویض میکند. بعد بودجه با نظریات انجمن مربوط در ولسی جرگه مطالعه میشود و در باره آن تصمیم اتخاذ میگردد. این تصمیم بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود. این حکم در مورد مذاکرات ولسی جرگه راجع به پلان انکشافی حکومت نیز تطبیق می گردد.

هرگاه نظریه علی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد تا تصویب بودجه سال جدید بودجه سال گذشته تطبیق میشود.

حکومت مکلف است اقلاً یکماه قبل از تقدیم طرح بودجه حساب قطعی بودجه یک سال قبل را به ولسی جرگه تقدیم کند.

ماده هفتاد و ششم - هرگاه مشرانو جرگه فیصله خود را در مورد مصوبه ولسی جرگه در خلال مدت شش ماه از تاریخ وصول آن صادر نکند مصوبه مذکور قبول شده به شمار میرود. در سنجش این مدت دوره تعطیل بحساب گرفته نمیشود.

ماده هفتاد و هفتم - در هنگام تعطیل یا انحلال شوری حکومت میتواند در ساحه مذکور فقره اول ماده شصت و چارم برای تنظیم امور عاجل فرامین تقنینی ترتیب کند. این فرامین بعد از توشیح پادشاه حکم قانون را حائز میشود. فرامین تقنینی باید در خلال مدت سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شوری به شوری تقدیم گردد و در صورتیکه از طرف شوری رد شود از اعتبار ساقط میگردد.

فصل پنجم

لویه جرگه

ماده هفتاد و هشتم - لویه جرگه مرکب است از اعضای شوری و روسای جرگه های ولایات.

نو تصویب نامنلی بلل کبزی او که چری داسی وی چه تصویب دولسی جرگه له خورشوی وی نودولسی جرگی نوبی تقنینی دوره کولی شی چه هغه دغرو درایوپه اکثریت بیا و منی . داتصویب بی له دې چه د مشرانو جرگی ته وړاندې شی دپاچا په په بنکولونو نافذ گنبل کبزی.

که چری ددوار و جرگو ترمنځ اختلاف د مالی قوا نیو دپیشنهاد په سروی نو که کد هیئت ددغه اختلاف په لری کولو بریالی نشی اولسی جرگه کولی شی چه دغه پیشنهاد پخپله راتلونکی غونډه کبزی دغرو درایوپه اکثریت بیا و منی پیشنهاد بی له دې چه د مشرانو جرگی ته وښودل شی دپاچا په بنکولونو نافذ گنبل کبزی .

پنځه او یو ماده - دولت بودجه د مشرانو جرگی له لاری ددغی جرگی د مشورتی نظریی سره یوځای اولسی جرگی ته وړاندې کبزی - د جرگی مشر بودجه او د مشرانو د جرگی نظریات خپلی جرگه گئی ته سپاری ، پس له هغه وړاندې په اولسی جرگه کبزی غورا و فیصله کبزی . د ا فیصله بی له دې چه د مشرانو جرگی ته وښودل شی دپاچا په بنکولونو نافذ گنبل کبزی .

د حکومت د انکشافی پلان په باب د اولسی جرگی خبری اتری هم ددې حکم لاندې راځی .

کله که د ځینو سببونو له کبله د بودجی تصویب د نوی مالی کال د شروع کیدونه مخکبزی ونه شونود کالنی بودجی تر تصویب پوری د زاره کال د بودجی په شان چلند کبزی .

حکومت په دې مکلف دې چه د بودجی د پیشنهاد وړاندې کولو نه لږ تر لږه یو میاشت مخکبزی د تیر کال د بودجی غوږ پریکړی حساب اولسی جرگی ته وړاندی کړی .

شپږ او یو ماده - که چیری د مشرانو جرگه د ولسی جرگی دیوی مصوبی په باب د رسیدونه وروسته په شپږو میاشتو کبزی خپله فیصله ونکړی نودغه مصوبه منل شوی گنبل کبزی . د رخصت دوره ددغی مودې په حساب کی نه راځی .

اووه او یو ماده - د شوری د رخصت یا انحلال په وخت کبزی حکومت کولی شی چه د څلور شپتمی مادی دا ولی فقری په ساحه کبزی دعا جولو چاروپه لاری کولو دپاره تقنینی فرمانونه و باسی . د فرمانونه د پاچا له بنکولونو وروسته د قانون حکم اخلی . په کار دې چه دغه فرمانونه د شورا د لومړنی غونډی له تاریخ نه په دیر شوو ورو کبزی دننه دننه شوری ته وړاندې شی او که شورا ئی ونه منی نو بیا ا تبار نه لری .

پنځم فصل

لویه جرگه

اته او یو ماده - لویه جرگه د شوری له غرو او ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیږی .

دشوری دما تید و په حالت کښی دهغی غری دلوی جری
د غرو په توگه خپل حیثیت دنوی شوری تردا ثریدو
پوری ساتی .

نه او یاومه ماده- دنولسمی ، یوویشتمی اودوه ویشتمی مادی د حکمونو
درعایت سره لویه جرگه په پاچائی فرمان دا ثریزی .

اتیاومه ماده- چه لویه جرگه روانه وی په غروئی دیو پنځوسمی
مادی حکم چلیزی .

یو اتیاومه ماده- دلوی جری مباحثه به ښکاره وی مگر هله نه چه
حکومت یاد جری شل تنه غری وغواری چه جرگه دی
پته وی اولویه جرگه دا غوښتنه ونی .

دوه اتیاومه ماده- دولسی جری مشراود هغه په غیاب کښی دمشرانو
جری مشر دلوی جری ریاست په غاړه لری .

لویه جرگه په لومړی غونډه کښی د خپلو غرو له منځه
یوکس دمنشی په توگه تاکی .

دری اتیاومه ماده- دهغه حالت نه پرته چه په دی اساسی قانون کښی
خرگند یادشوی دی دلوی جری فیصله د حا ضر و غرو
درایو په اکثریت کیزی .

ددی اساسی قانون د حکمونو درعایت سره دلوی جری تک
لار دقانون له خوا ښودل کیزی .

خلور اتیاومه ماده- لویه جرگه هغه وا ک اختیار لری چه په دی
اساسی قانون کښی تا کمل شوی دی .

شپږم فصل

حکومت

پنځه اتیاومه ماده- دافغانستان حکومت له صدراعظم او وزیرانو
څخه جوړدی . صدراعظم د حکومت مشر او وزیران شی
غری دی .

د وزیرانو شمیر او دهغوی وظیفی په قانون کی ښودل کیزی .
شپږ اتیاومه ماده- هر هغه څوک چه ددی اساسی قانون د حکمونو
له مخه اولسی جری په غریتوب باندي د غوره کیدو د پاره
جوگه وی هغه د حکومت د مشر یا غری په توگه تا کمل کیدې شی .
د حکومت مشر به افغان زیږیدلی وی .

د حکومت مشر او غری شی دشوری له غرو اوله شوری نه
بهر تا کمل کیدې شی .

دشوری هر غری چه د حکومت د مشر یا غری په توگه
وتاکل شی په شوری کښی خپله چوکی له لاسه ورکوی .
اووه اتیاومه ماده- صدراعظم او وزیران د خپلو وظیفو چلو لویه
موده کښی په نورو چارو نه شی بوختیدلی .

اته اتیاومه ماده - د حکومت د مشر او غرو د پاره مناسب معاش دقانون
له مخه تا کمل کیزی .

درجالت انحلال شوری اعضای آن حیثیت خود را به
صفت اعضای لویه جرگه تادایر شدن شوری جدید
حفظ میکنند .

ماده هفتاد و نهم- بارعایت احکام مواد نهم ، بیست و یکم و بیست و دوم
لویه جرگه توسط فرمان پادشاه دایر میشود .

ماده هشتادم- در هنگام دایر بودن لویه جرگه حکم ماده پنجاه و یکم
در مورد اعضای آن تطبیق میگردد .

ماده هشتاد و یکم- مباحثه لویه جرگه علنی میباشد مگر اینکه حکومت
یا بیست نفر از اعضاء سری بودن آنرا درخواست نماید
ولویه جرگه این درخواست را بپذیرد .

ماده هشتاد و دوم- رئیس ولسی جرگه و درغیاب اورئیس مشرانو
جرگه از جلسات لویه جرگه ریاست میکند .

لویه جرگه در اولین جلسه يك نفر از بین اعضای
خود بحیث منشی انتخاب میکنند .

ماده هشتاد و سوم- جز در موارد یکه حکم آن صریحاً در این قانون
اساسی ذکر گردیده تصمیم لویه جرگه یا کثرت آرای
اعضای حاضر اتخاذ میگردد .

بارعایت احکام این قانون اساسی ، طرز العمل لویه جرگه
توسط قانون تنظیم میشود .

ماده هشتاد و چهارم- لویه جرگه دارای صلاحیت هائی میباشد که
درین قانون اساسی تعیین گردیده است .

فصل ششم

حکومت

ماده هشتاد و پنجم - حکومت افغانستان متشکل است از صدراعظم
و وزراء . صدراعظم رئیس و وزراء اعضای حکومت میباشدند .
تعداد وزراء و وظائف شان توسط قانون تنظیم میگردد .

ماده هشتاد و ششم - هر شخصیکه بر طبق احکام این قانون اساسی
اهلیت انتخاب شدن را به عضویت اولسی جرگه دارا باشد
میتواند بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود .

رئیس حکومت باید افغان تولد شده باشد . رئیس و اعضای
حکومت میتوانند از اعضای شوری یا خارج از ان تعیین شوند .

هر عضو شوری که بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود عضویت
خود را در شوری از دست میدهد .

ماده هشتاد و هفتم - صدراعظم و وزراء نمیتوانند در مدت تصدی
وظیفه به مشاغل دیگر اشتغال ورزند .

ماده هشتاد و هشتم - برای رئیس و اعضای حکومت معاش مناسب
توسط قانون تعیین میگردد .

رسمی جرید

نه اتیاومه ماده - حکومت دهغه چاله خواچه دبا چاله پلوه

صدر اعظم په توگه موظف شوې وې جوړېزې.
د حکومت غړې او تک لاره د صدر اعظم له خوا اولسی
جرگی ته وړاندې کیزې او جرگه د مباحثې نه پس په
حکومت باندې د باور په باب خپله فیصله کوي.

د باورد رانی دور کولو په حال کې د حکومت د مشراو
غړو د تیا کولو په باب باچائی فرمان راوخی. ورپسې صدر اعظم
د خپل حکومت تک لاره د مشرانو جرگی ته وړاندې کوي.

نوی یمه ماده - کله که حکومت د صدر اعظم د مړینې یا استعفا له
کبله په داسې وخت کې له منځه لاړشی چه شورې ماته وې
نوپه باچائی فرمان نوې حکومت جوړېزې.

د نوې تقنینی دورې په لومړې سر کې صدر اعظم
د خپل حکومت تک لاره او د حکومت غړې اولسی جرگی ته
ورپزنی او د باورد رانی غوښتنه کوي.

یونوی یمه ماده - حکومت په دی حالتونو کې له منځه ځی :-
۱/ چه صدر اعظم استعفاء وکړې یا ومړې.

۲/ چه اولسی جرگه د حکومت نه خپل باور بیرته واخلي
۳/ چه د حکومت په مشر یا د حکومت په اکثر و غړو باندې
ددری نوې یمی مادی د حکم سره سم د ملی خیانت تور پورې شی .

۴/ چه شورې ماته شی .
۵/ چه د شورې تقنینی دوره سرته ورسېزې.

په وروستو دوو حالتونو کې حکومت جوخت د نوې اولسی
جرگی د لومړې غونډې سره سم له منځه ځی .
د استعفا په صورت کې حکومت هلته له منځه ځی چه باچائی
استعفاء و منی .

چه صدر اعظم و مړې نو د وزیرانو له دلی نه یو وزیر
د باچا په امر د صدر اعظم وظیفه د نوې حکومت تر جوړید و
پورې په غاړه اخلی. په هغه صورت کې چه حکومت د درې
نوې یمی مادی د حکم سره سم د ملی خیانت په تور له منځه
لاړشی نو هر څوک چه د باچا له پلوه د صدر اعظم په توگه و تیا کلي
شی هغه د نوو وړې تور په باب داوئی جرگی د فیصلې نه پس
د اولسی جرگی تر لومړې غونډې پورې د باورد رانی حاصلو لونه
مخکې د صدر اعظم وظیفې پرځای کوي . په نورو
حالتونو کې له منځه تللی حکومت د نوې حکومت تر جوړیدو
پورې خپل کار جارې ساتی .

دوه نوې یمه ماده - له حکومت نه د باورد بیر ته اخیستو رایه باید څرگنده
اوسما سمه وې دارایه دهغو حکومتونو په باب چه د دی اساسی قانون
له نافذ کیدو وروسته د لومړیو دوه تقنینی دورو په موده کې
منځ ته راځی درایو دوه ثلثو په اکثریت او د ورپسې حکومتونو په
باب د اولسی جرگې د غړو درایو په اکثریت صادرېزی .

دری نوې یمه ماده - که چیرې له دریمې برخې نه د اولسی جرگی زیات
غړې د ملی خیانت په تور د صدر اعظم یا د حکومت د تلو لوی یا
زیاتو غړو د محاکمه کیدو غوښتنه وکړې او اولسی جرگه
داغوښتنه د دوو برخو غړو درایو په اکثریت و منی نو حکومت
له منځه ځی اولویه جرگه د څیړونکي هیئت د تیا کلو د پاره
جوړېزې . که چیرې لوی جرگی د اهمیت دراپور له کتنې

ماده هشتادونهم - حکومت توسط شخصیکه از طرف پادشاه بحیث

صدر اعظم موظف شده تشکیل میگردد.
اعضاء و خط مشی حکومت توسط صدر اعظم به اولسی جرگه
معرفی میشود و جرگه پس از مباحثه راجع به اعتماد بر حکومت
تصمیم میگردد. در صورت صدور راء اعتماد فرمان پادشاهی
راجع به تعیین رئیس و اعضای حکومت صادر میگردد.

پس صدر اعظم خط مشی حکومت را به مشرانو جرگه
معرفی مینماید.

ماده نودم - هرگاه حکومت به علت فوت یا استعفاي صدر اعظم در هنگام

انحلال شوری از بین برود حکومت جدید بفرمان پادشاه تعیین
میشود. در آغاز دوره تقنینیه جدید صدر اعظم اعضای حکومت
و خط مشی آنرا به اولسی جرگه معرفی و راء اعتماد
مطالبه میکند.

ماده نودویکم - حکومت در احوال آتی از بین میرود:

- ۱/ در حالت استعفاء یا فوت صدر اعظم
- ۲/ در حالت سلب اعتماد اولسی جرگه از حکومت.
- ۳/ در حالت اتهام رئیس یا تمام اعضای حکومت بجرم
خیانت ملی مطابق به حکم ماده نودوسوم .
- ۴/ در حالت انحلال شوری.
- ۵/ در حالت ختم دوره تقنینیه.

در دو حالت اخیر حکومت توام با اولین جلسه لوی جرگه
از بین می رود.

در حالت استعفاي صدر اعظم پس از منظوری استعفاء از طرف
پادشاه حکومت از بین میرود:

در صورت فوت صدر اعظم يك نفر از وزراء بامر پادشاه وظائف
صدر اعظم را تا تشکیل حکومت جدید اجراء میکند.

در صورت تیکه حکومت به علت اتهام بجرم خیانت ملی مطابق
بحکم ماده نودوسوم از بین برود شخصیکه از طرف پادشاه بحیث

صدر اعظم تعیین میشود میتواند تا اولین جلسه اولسی جرگه به تعقیب
تصمیم لویه جرگه در مورد اتهام مذکور - قبل از حصول راء اعتماد
وظائف صدر اعظم را اجراء نماید.

در سایر احوال حکومت تیکه از بین رفته تا تشکیل حکومت
جدید بوظیفه خود دوام میدهد

ماده نودودوم - راء سلب اعتماد از حکومت باید صریح و مستقیم باشد

این رای در مورد حکومت تیکه در خلال دو دوره تقنینی اول به تعقیب
نفاذ این قانون اساسی بوجود می آید به اکثریت دو ثلث آرا و در مورد
حکومت های ما بعد به اکثریت آرای اعضای اولسی جرگه صادر
می گردد.

ماده نودوسوم - هرگاه بیش از يك ثلث اعضای اولسی جرگه محاکمه

صدر اعظم یا تمام یا اکثر اعضای حکومت را بر اساس اتهام
بجرم خیانت ملی تقاضا نماید او اولسی جرگه این تقاضا را با اکثریت
دو ثلث اعضا تصویب کند حکومت سقوط مینماید لویه جرگه برای
تعیین هیئت تحقیق دایر میگردد. اگر بعد از مطالعه راپور هیئت

جرمیں سہی

وروسته ددوو برخو غور و درایو په اکثریت دمحا کمی اجراء لازمه و گنبا نه نود اولسی جرگی یو غری ته وظیفه ورکوی چه په تورن باندي په ستره محکمه کښی دعوی سوره کاندې .

دپورتنی فقرې حکم په هغه حالت کښی هم چاڼزې چه دملی خیانت تور په یوه یا څو تنو وزیرانو چه شمرئی د حکومت دغرو له نیمائی څخه زیات نه وی پورې شوې وی ددې تور په نتیجه کښی د تورن لاس له کاره و یستل کیږی مگر حکومت له منځه نه ځی .

څلورنوی یمه ماده - ددې اساسی قانون او نور قوانینو د حکمونو عملی کول - د محکمو د قطعی پریکړو عملی کول . د عمومی نظم او امن ساتلو دپاره ضروري انتظام کول ، د دولت د مالی حالت سمون او عامه شته منی ساتل . دخلکو اجتماعی . ثقافتی او اقتصادی حالت ښه کول دخپلواکی حفاظت . د سیمی له تمامیت څخه دفاع او په بین المللی ټولنه کښی د افغانستان دملی ښیگر او وحیثیت ساتنه د حکومت وظیفه ده

حکومت دخپلو وظیفو د سمون دپاره د قانون پربنیاد مقررات جوړوي - دامقررات باید چه دهیخ قانون د عبارت اوروح سره تناقض ونه لري .

پنځه نوی یمه ماده - دوزیرانو ټولنه د حکومت د سیاست لوی لیکي تاکی او هغه مقررات تصویبوي چه حکومت ئی د جوړولو واک اختیار لري .

صدر اعظم د وزیرانو د ټولنی مشرتوب کوی د حکومت د فعالیت اداره اولارښودنه کوي او په اجرا اتو کښی یی یورنگی راولی .

د پاچا او شورې سره د حکومت درابطی ساتل هم د صدر اعظم وظیفه ده .

وزیران خپلی وظیفی د اداری یو کونو د مشرانو او د حکومت د غرو په توگه د صدر اعظم د امر اولارښودنی لاندې په هغه چوکات کښی دننه پرخای کوي چه دې اساسی قانون او قوانینو تا کلی دي

شپږ نوی یمه ماده - صدر اعظم او وزیران د حکومت د عمومی سیاست له کبله په شریکه او دخپلو ځانگړو وظیفو له بابتنه ځانله اولسی جرگی مسئول دی .

صدر اعظم او وزیران د حکومت د هغو چارو په باب هم مسئول دی چه د هغو دپاره ددې اساسی قانون د حکمونو مطابق پاچائی فرمان اخلی .

اووم فصل

قضاء

اووه نوی یمه ماده - قضائیه قوه د دولت یو خپلواک رکن دی او خپلی وظیفی د تقنینیه او اجرائیه قوو په لړ کښی پرخای کوی .
اته نوی یمه ماده - قضائیه قوه د یوې سترې محکمی او نورو محکمو نه جوړیږی چه شمارئی په قانون کښی ښودل کیږی .

لویه جرگه با کثريت دولتت اعضاء اجرایی محاکمه را لازم بداندیکنفراز اعضاء اولسی جرگه را موظف مینماید تا علیه متهم در ستره محکمه دعوی اقامه کند .

حکم فقره فوق درحالاتی نیز تطبیق میشود که اتهام خیانت ملی به یک یا چند نفر وزیر که تعدادشان از نصف اعضاء حکومت بیشتر نباشد متوجه گردد . در نتیجه این اتهام متهم از وظیفه سبکدوش میشود ولی حکومت سقوط نمیکند .

ماده نود و چارم - تعمیم احکام این قانون اساسی و تمام قوانین ، تعمیم فیصله های قطعی محاکم ، اتخاذ تدابیر لازم جهت برقراری نظم و امن عامه ، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارائی عامه انکشاف وضع اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی مردم ، حفظ استقلال ، دفاع از تمامیت ساحه ، صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه بین المللی وظیفه حکومت میباشد . حکومت برای تنظیم وظائف خود بر اساس قوانین مقررات وضع میکند . این مقررات باید مناقص نص یا روح هیچ قانون نباشد .

ماده نود و پنجم - مجلس وزراء خطوط اساسی سیاست حکومت را تعیین میکند و مقرراتی را که وضع آن از صلاحیت حکومت میباشد تصویب مینماید .

صدر اعظم از مجلس وزراء ریاست می نماید ، فعالیت حکومت را اداره و رهنمونی میکند و در اجراء آن هم آهنگی را تأمین مینماید .

حفظ رابطه حکومت با پادشاه و شوری نیز وظیفه صدر اعظم میباشد . وزراء وظائف خود را بحیث امین و احد های اداری و بحیث اعضاء حکومت تحت امر و رهنمائی صدر اعظم در داخل حدود دیکه این قانون اساسی و قوانین تعیین میکنند اجرا مینماید .

ماده نود و ششم - صدر اعظم و وزراء از سیاست عمومی حکومت مشترکاً و از وظائف مشخصه خود منفرداً نزد اولسی جرگه مسئولیت دارند . صدر اعظم و وزراء از آن اعمال حکومت که در باره آن بر طبق احکام این قانون اساسی فرمان پادشاهی را حاصل میکنند نیز مسئول میباشد .

فصل هفتم

قضاء

ماده نود و هفتم - قوه قضائیه یک رکن مستقل دولت است و وظایف خود را در ردیف قوه تقنینیه و قوه اجرائیه انجام مید هد .
ماده نود و هشتم - قوه قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه و محاکم دیگری که تعداد آن توسط قانون تعیین میگردد .

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاوی ایست که در آن اشخاص حقیقی یا حکمی بشمول دولت به صفت مدعی یا مدعی علیه قرار گرفته و در پیشگاه آن مطابق به احکام قانون اقامه شود.

هیچ قانون نمیتواند در هیچ حالت قضیه یا ساحه ایرا از دائره صلاحیت قوه قضائیه دولت به نحویکه درین فصل تحدید شده خارج بسازد و بمقام دیگری تفویض کند این حکم مانع تشکیل محاکم عسکری نمیکرد ولی ساحه این نوع محاکم بجرایم مربوط باردوی افغانستان منحصر میباشد. تشکیل و صلاحیت محاکم عسکری توسط قانون تنظیم میشود.

ماده نود و نهم - قضات به پیشنهاد قاضی القضاة از طرف پادشاه تعیین میگرددند. هرگاه یک نفر قاضی مرتکب جرمی شود ستره محکمه به حالت قاضی رسیدگی کرده بعد از استماع دفاع او پیشنهاد عزلش را به پادشاه تقدیم کرده میتواند در صورتیکه پیشنهاد مذکور از طرف پادشاه تائید گردد قاضی از وظیفه عزل میشود. تبدیل - ترفیع - مواخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه میباشد.

برای قضات معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد. قضات نمی توانند در مدت تصدی و وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

ماده صدم - در محاکم افغانستان محاکمه بصورت علنی اجراء میشود و هر کس حق حضور را در آن مطابق به احکام قانون دارد. محکمه میتواند در حالت استثنائی که در قانون تصریح گردیده باشد جلسات سری دائر کند. ولی اعلام حکم باید بهر حال علناً صورت بگیرد.

محاکم مکلفند اسباب حکمی را که صادر میکنند در فیصله خود ذکر نمایند.

ماده یکصد و یکم - تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم بمرك شخص که تعمیل حکم محکمه مشروط به توشیح پادشاه میباشد.

ماده یکصد و دوم - محاکم در قضا یا ی مورد رسیدگی خود احکام این قانون اساسی و قوانین دولت را تطبیق میکنند. هرگاه برای قضیه ای از قضا یا ی مورد رسیدگی در قانون اساسی و قوانین دولت حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام در داخل حدودیکه این قانون اساسی وضع نموده در چندین احوال حکمی صادر میکنند که در نظرشان عدالت را به بهترین صورت ممکن تأمین نماید.

د قضائیه قوی به واک اختیار کنیی به هغز د عرو غورسی پرته ده چه پکنیی حقیقی یا حکمی اشخاص - که هه هم دولت وی د مدعی یا مدعی علیه حیثیت لری او د قضاء په و راندی د قانون د حکمونو سره سم دا نری شی. ههخ قانون په ههخ حالت کنیی دانه شی کولی چه یوه قضیه یا یوه ساحه د دولت د قضائیی قوی د واک اختیار له کرنیی خخه په هغه دول چه په دی فصل کنیی ئی بریدونه معلوم شوی و باسی او بل مقام ته ئی و سپاری.

د احکم د عسکری محکمو د جوړیدو مخه نه نیسی. خود د محکمی به یوازی د هغو جرمونو د پاره وی چه د افغانستان له اردو سره اړه لری د عسکری محکمو تشکیل او واک اختیار په قانون کنیی بنودل کیزی. نه نوی یمه ماده - قاضیان د قاضی القضاة په پیشنهاد د باچاته له خواتیا کل کیزی.

که چیری یو قاضی یو جرم و کړی نو ستره محکمه دده په حال غور کوی او دده د دفاع له اوریدونه پس باچاته دده د عزل پیشنهاد وړاندی کړلی شی.

هر کله چه د باچا له خواددغه پیشنهاد ملا تر وشی نو قاضی د خپلی وظیفی نه معزولیزی. د قاضیا نو بد اول، او چول پو بنیدل او د تقاعد پیشنهادی د قانون د حکم و نوسره سم دستری محکمی په واک اختیار کنیی دی.

د قاضیا نو د پاره د قانون له پلوه مناسب معاش تیا کل کیزی. قاضیان نه شی کولی چه دخپلو وظیفو په وخت کنیی په نورو چارو بوخت شی.

سلمه ماده - د افغانستان په محکمو کنیی محاکمه په ښکاره دول کیزی او د قانون د حکمونو سره سم هر څوک دور تلو حق لری. محکمه کولی شی چه په هغو گونو حالاتو کنیی چه قانون بنودلی دی پتی غونډی و کړی خود حکم او رول به هر ورو ښکاره وی.

محکمی مکافی دی چه دخپل ور کړی حکم سره یو ځای به په فیصله کنیی د حکم سببونه هم څرگندوی. یوسل و یوه ماده - د محکمو د تولو و قطععی پریکړو عملی کول واجب دی خود چا د هر گک د حکم په حالت کنیی د تعمیل د پاره د باچا ښکوال شرط دی.

یوسل و دوهمه ماده - محکمی چه په کومو پېښو یا ندی غورسی کوی په هغو کنیی ددی اساسی قانون او د دولت د قوانینو حکمو نه پر ځای کوی که د غورسی لاندی پېښو دیوی پېښی په باب په اساسی قانون او د دولت په قوانینو کنیی کوم حکم نه وی نو ه حکمی د اسلامی شریعت د حنفی مذهب د کلی اساسونو له مخه په هغه چو کاتب کنیی دنه چه دی اساسی قانون بنودلی دی په دغه باب یو داسی حکم را باسی چه ددوی په نظر کنیی څومره چه ممکنه وی عدالت تر توالو په ښه توگه لاس ته را وری.

یوسل دریمه ماده - د جرمنونو څیرنه د قانون د حکمو نوسره سم د مدعی العموم له خوا چه د دولت په اجرائیه قوه پوری ترلی دی کیزی.

یوسل څلورمه ماده - ددی اساسی قانون د حکمونو در عایت سره هغه قاعدی چه د محکمو د اجرائتو او تشکیلاتو او د قاضیانو له چارو سره اړه لری، د قانون له پلوه سمیزی. ددی قوانینو لوی هدف ددی چه په قضائی مرافقو تشکیلاتو، واک اختیار او د محاکمې د عمل په لارو کښی یووالی راشی.

یوسل وپنځمه ماده - ستره محکمه له نه وغړو جوړیزی چه ټول د باچا له پلوه ټاکل کیزی.

باچا دستری محکمی غړی دداسی خلکو له منځه غوره کوی چه دغه صفتونه ولری:

۱- د عمر پنځه دیرش کاله ئی پوره کړی وی.

۲- د شپږ څلو پښتمی مادی په حکم برابر دشوری په غړیتوب باندي د غوره کیدو جوگه وی.

۳- د حقوقو په علم - د حقوقو په ملی هدفونو او د افغانستان په حقوقی نظام باندي په پوره اندازه پوه وی.

باچا دستری محکمی یوغړی چه عمر ئی له څلویښتو کم اوله شپږتوزیات نه وی د قاضی القضاات په حیث ټاکلی باچا کولی شی چه د قاضی القضاات او دستری محکمی د غړو په مقرری باندي د مقرری له وخته هر لس کاله پس نوی نظرو کړی - ددی حکم او دیو سار شپږمی مادی د حکم نه پرته په بل هیڅ ډول قاضی القضاات او دستری محکمی غړی له خپلو وظیفو نه ویستل کیدلی نه شی.

دهغه حالت نه غیر چه په یوسل و شپږمه ماده کښی بیان شوی دی قاضی القضاات او دستری محکمی غړی د خدمت دورې له ختمیدو نه وروسته تر عمره پوری د خدمت دوری له ټولو مالی بڼیکړونه فائده اخلی.

د خدمت دورې له ختمیدو نه وروسته قاضی القضاات او دستری محکمی غړی د حکومت مشر توب یا غړیتوب او د دولت ماموریت نه شی کولای.

قاضی القضاات او دستری محکمی غړی نه شی کولای چه د وظیفی د چولو په موده کښی یا تر هغې وروسته په سیاسی گوندونو کښی گډون وکړی.

یوسل و شپږمه ماده - که چری دا ولسی جرگی له دریمی برخې نه زیات غړی د وظیفی له اجرانه دراپور ته شوی، جرم په تور د قاضی القضاات یا دستری محکمی دیوه یا څو تنو غړو د محاکمې غوښتنه وکړی او جرگه د دوو برخو غړو درایوپه اکثریت داغوښتنه ومنی نو د تورن لاس له کاره ویستل کیزی او د څیرونکی دلگی د ټاکلو د پاره لویه جرگه جوړیزی - که چیری لویه جرگه د دلگی دراپور له کتنی وروسته د دوو برخو غړو درایوپه اکثریت د تورن محاکمه لازمه وبللی نویو غړی په تورن باندي د دعوی سوړولو او د اتونویوه دلگی

مادی یکصد و سوم - تحقیق جرایم از طرف مدعی العموم که جزء قوه اجرائیه دولت است مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

ماده یکصد و چهارم - بارعایت احکام این قانون اساسی قواعد مربوط به تشکیلات، و اجرائات محاکم و امور مربوط به قضاات توسط قانون تنظیم میگردد. هدف عمده این قوانین توحید مرافق قضائی و توحید تشکیلات، صلاحیت و طرز العمل محاکمه میباشد.

ماده یکصد و پنجم - ستره محکمه مرکبست از نه عضو که از طرف پادشاه تعیین میشود.

پادشاه اعضای ستره محکمه را ازین اشخاص تعیین میکند که دارای اوصاف ذیل باشند:

- ۱- سی و پنج سالگی را تکمیل کرده باشد.
- ۲- اهلیت انتخاب شدن بعضویت شوری را مطابق به حکم ماده چهل و ششم داشته باشد.
- ۳- از علم حقوق - اهداف ملی - حقوق و نظام حقوقی افغانستان آگاهی کافی داشته باشد.

پادشاه یک نفر از جمله اعضای ستره محکمه را که سن آن از چهل کمتر و از شصت زیاد تر نباشد به حیث قاضی القضاات تعیین می نماید.

پادشاه میتواند بر تعیین قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از مرور هرده سال از تاریخ تعیین شان بوظایف مذکور تجدید نظر بنماید. بارعایت این حکم و حکم ماده یکصد و ششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه به هیچ وسیله دیگر از وظیفه شان بر طرف نمیشوند.

باستثنای حالت مندرج ماده یکصد و ششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از ختم دوره خدمت برای بقیه مدت حیات از تمام امتیازات مالی دوره خدمت شان مستفید میشوند.

قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه نمیتوانند بعد از ختم دوره خدمت شان رئیس یا اعضای حکومت، عضو شوری یا مامور دولت باشند.

قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه نمیتوانند در مدت تصدی وظیفه و بعد از آن در احزاب سیاسی شمولیت ورزند.

ماده یکصد و ششم هرگاه بیش از یک ثلث اعضای اولسی جرگه محاکمه قاضی القضاات یا یک یا چند عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام بجرم ناشی از اجرای وظیفه تقاضا نماید و جرگه مذکور این تقاضا را با کثرت دو ثلث اعضاء تصویب کند متهم از وظیفه سبکدوش میشود و لویه جرگه برای تعیین هیئت تحقیق دایر میگردد. هرگاه لویه جرگه بعد از مطالعه راپور هیئت با کثرت دو ثلث اعضاء محاکمه متهم را لازم بداند ازین اعضا یک نفر را جهت اقامه دعوی و هیئت را مرکب از هشت نفر برای اجرای محاکمه تعیین میکند.

این هیئت تحت ریاست رئیس مشرانو جرگه متهم را مطابق به طرر العمل محاکمه جزائی که در ستره محکمه تطبیق میگردد محاکمه می نماید و در صورتیکه جرم متهم ثابت شود او را از وظیفه عزل کرده به جزاء محکوم میسازد.

ماده یکصد و هفتم ستره محکمه مرجع نهایی قضائی افغانستان است. ستره محکمه تشکیلات و اجراءات محاکم و امور قضائی دولت را مطابق به احکام این قانون اساسی و قوانین تنظیم مینماید. ستره محکمه تدابیر لازم را جهت تنظیم امور اداری محاکم اتخاذ میکند.

بودجه قوه قضائیه از طرف قاضی القضاة بمشوره حکومت ترتیب گردیده بعد از موافقه ستره محکمه بحیث یک جزء بودجه دولت توسط حکومت به شوری تقدیم میشود. تطبیق بودجه قوه قضائیه از صلاحیت ستره محکمه میباشد در مورد مامورین و سائر کارکنان اداری قوه قضائیه احکام قوانین مربوط به مامورین و سائر کارکنان اداری دولت نافذ میباشد. ولی تعیین - ترفیع - عزل - مواخذه و تقاعد شان توسط ستره محکمه بروفق قانون صورت میگردد.

فصل هشتم اداره

ماده یکصد و هشتم - اداره افغانستان بر اصل مرکزیت مطابق به احکام این فصل استوار است.

اداره مرکزی بموجب قانون بیک عده واحدهای اداری منقسم میگردد که در راس هر کدام آن یک نفر وزیر قرار دارد. واحدهای اداره محلی ولایت است. تعداد، ساحه اجزا و تشکیلات ولایت توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و نهم - در هر ولایت یک ولایت جرگه تشکیل میشود. اعضای ولایت جرگه توسط انتخابات آزاد - عمومی - مستقیم و سری از طرف ساکنین ولایت انتخاب میگردد. ولایت جرگه یک نفر از اعضای خود را بحیث رئیس انتخاب مینماید.

ولایت جرگه در تمامین اهداف انکشافی دولت بنحویکه در قوانین تصریح میگردد سهم میگردد. همچنین این جرگه برای بهبود امور و انکشاف اوضاع عمومی ولایت به حکومت ولایت مشوره میدهد.

ولایت جرگه وظائف خود را به همکاری حکومت ولایت اجرا مینماید.

برای اعضای ولایت جرگه معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد.

دمحاکمی دچلو لودپاره تاکی - دادلکی دمشرانو جرگی دمشر په مشرتوب دهغی جزائی محاکمی دتک لاری سره سم تورن محاکمه کوی چه په ستره محکمه کښی پری عمل کیزی او که چیری په تورن باندي جرم ثابت شی نور دی دوظیفی نه معزولوی اوسزا ورکوی.

یوسل و اوومه ماده - ستره محکمه دافغانستان نهایی قضائی مرجع ده.

ستره محکمه ددې اساسی قانون او قوانینو دحکمونو سره سم دمحکمو اجراءات او تشکیلات او ددولت قضائیی چارې سموی - ستره محکمه دمحکمو اداری چارو دسمون دپاره ضروری لاری چاری برابروی.

د قضائی قوی بودجه دقاضی القضاة له خوا دحکومت په سلاجوریزی او دستری محکمی له منلو وروسته ددولت دیودجی دیوی برخی په څیر دحکومت په لاس شوری ته وړاندي کیزی.

دقضائی قوی دیودجی دلکولو او اختیار دستری محکمی په لاس کښی دی.

دقضائی قوی دمامورینو او تولو اداری کار کونکو په باب د دولت د مامورینو او تولو اداری کار کونکو دقوانینو حکمونه نافذ دی خوددی تیا کل - اوچتول - عزل - پوښتیدل او تقاعد ورکول دقانون سره سم دستری محکمی له پلوه کیزی.

انم فصل

اداره

یوسل و اتمه ماده - دافغانستان اداره ددې فصل دحکمونو سره سم دمرکزیت په اساس ولاړه ده. مرکزی اداره دقانون له مخی په یوشمیر اداری - یو کونو - باندي ویشله کیزی چه د هر یوه مشری دیو وزیر په لاس کښی ده.

دسیمه ایزی اداری یو ولایت دی - دولاپو نوشمیر سیمه، برخی او تشکیلات دقانون له مخه بنودل کیزی.

یوسل ونهمه ماده - په هر ولایت کښی یوه د ولایت جرگه جوړیزی د ولایت دجرگی غړی د آزاد و او عامو سمسما و او پتو انتخاباتو له لاری د ولایت دخلکو له خوا غوره کیزی.

دولایت جرگه دخپلو غړو له منځه یوتن دمشر په توگه غوره کوی.

دولایت جرگه لکه چه په قانون کښی بنودل کیزی ددولت دانکشافی هدفونو په پوره کولو کښی برخه اخلی او هم دا جرگه دولایت دچارو دښه کیدو او دولایت دعومی اوضا عود انکشاف دپاره دولایت حکومت ته سلور کوی.

دولایت جرگه خپلی وظیفی دولایت د حکومت په ملکرتیا سرته رسوی.

دولایت جرگی دغړو لپاره دقانون له پلوه مناسب معاش تیا کل کیزی.

ماده یکصد و دهم - برای تنظیم امور مربوط به اداره محلی قوانین وضع میگردد که در آن اصول مندرج این فصل رعایت میشود.

از جمله اهداف این قوانین تعمیم جرگه ها تا درجه قری و تأمین اشتراک روزافزون آن در اداره محلی میباشد.

ماده یکصد و یازدهم - برای اداره امور شهری بنا روالی ها تشکیل

میشود. مجالس بنا روالی از طریق انتخابات آزاد عمومی

مستقیم و سری تاسیس میگردد. با رعایت احکام این فصل

امور مربوط به بنا روالی ها توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و دوازدهم - وظائف اداره توسط مامورین و سایر

کارکنان اداری اجرا میشود.

برای مامورین و سائر کارکنان اداری معاش مناسب

توسط قانون تعیین میگردد.

حقوق و وظائف مامورین و سائر کارکنان اداری توسط

قانون تنظیم میشود.

فصل نهم

حالت اضطرار

ماده یکصد و سیزدهم - هرگاه بعلت حرب، خطر حرب، اغتشاش و خیم

یا حالت مماثلی که مملکت را با خطر مواجهه سازد حفظ

استقلال و حیات ملی از مجری ای که در قانون اساسی تعیین

شده نامکن گردد در حالت اضطرار از طرف پادشاه اعلان میشود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از سه ماه دوام نماید برای

تمدید آن موافقت لویه جرگه شرط است.

ماده یکصد و چاردهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند تمام یا

بعضی صلاحیت های شوری را بحکومت انتقال دهد.

ماده یکصد و پانزدهم - در حالت اضطرار حکومت میتواند بعد از

موافقه ستره محکمه تنفیذ احکام ذیل این قانون اساسی را

توسط فرامین تقنینی معطل سازد یا بران قیودی وضع نماید:

۱/ حکم فقره اول ماده بیست و هشتم

۲/ حکم فقره سوم ماده بیست و نهم

۳/ حکم فقره دوم ماده سیم

۴/ حکم فقره اول ماده سی و دوم

۵/ حکم فقره اول ماده سی و سوم

ماده یکصد و شانزدهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند پایتخت

را به محل دیگری غیر از شهر کابل موقتاً انتقال دهد.

ماده یکصد و هفدهم - هرگاه دوره تقنینیه اولی جرگه یاد وره خدمت

یک قسمت از اعضای مشرانو جرگه در اثناي حالت اضطرار

ختم شود پادشاه میتواند اجرای انتخابات جدید را ملتوی

یوسل و لسمه ماده - دسیمه ایزی اداری دسمون دپاره داسی قوانین

جوړیزی چه په هغو کښی ددې فصل د حکمونو رعایت کیزی

ددی قوانینو په مقصدونو کښی یو داهم دی چه دا قسم جرگی

تر کلیو پورې وغځیزی او په سیمه ایزه اداره کښی ددوې

دورخ په ورخ زیاتیدونکی گډون مطلب پوره شی .

یوسل و یوولسمه ماده - دښاری چارو د اداری دپاره بنا روالی جوړیزی

دښاروالیو تولنی د آزادو - عا مو - پتو او سما سو ان تخا با تو

له لاری جوړیزی .

ددی فصل د حکمونو در رعایت سره په بنا روالی پورې

ترلی چارې د قانون له پلوه سمیزی .

یوسل و دوولسمه ماده - اداری وظیفی د اداری مامورینو او نورو

کار کوونکو په لاس پر خای کیزی

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو دپاره د قانون

له مخه مناسب معاش تا کل کیزی .

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو حقونه او وظیفی

په قانون کښی ښودل کیزی .

نهم فصل

دا اضطرار حالت

یوسل و دیار لسمه ماده - که چیری د جنگ - د جنگ د خطر

د سختی الی گولی یا بل د غسی حالت له کبله چه مملکت ته

خطر ه راپورته کری اود خپلواک اوملی ژوند ساتنه په هغه

لار چه دی اساسی قانون ښو دلی ده ناممکنه شی نو د باچا

له خوا د اضطرار حالت اعلامیزی

که دا اضطرار حالت له درې میا شتونه او زده شی نو دهغه د چاری

ساتلو د پاره د لویې جرگی مننه شرط ده .

یوسل و خوار لسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی باچا اختیار لری چه

د شوری تول یا خینی واکونه د حکومت په لاس کښی ور کری .

یوسل و پنځلسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی حکومت کولی شی

چه دستری محکمی د موافقی اخستلو نه وروسته د اساسی

قانون د لاندنیو حکمونو چلند د تقنینی فرمانونو له مخه یا

وغځندی وی او یا پری قیدونه ولکوی :

۱ - د اتو یشتمی مادی د لمری فقری حکم .

۲ - دنهه ویشتمی مادی د دریمی فقری حکم .

۳ - د دیرشمی مادی د دویمی فقری حکم .

۴ - د دوه دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

۵ - د درې دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

یوسل و شپاړسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی باچا پایتخت

د کابل دښار نه بل خای ته موقتاً لیزدولی شی .

یوسل او وولسمه ماده - که چیری دولسی جرگی تقنینی دوره یا

د مشرانو جرگی د خپنو غړو د خدمت دوره دا اضطرار

د حالت په موده کښی ختمه شی باچا کولی شی چه نوی

انتخابات و خنډوی او د اولسی جرگی تقنینی دوره یا د مشرانو جرگی د نوموړو غړو خدمت دوره د اضطرار حالت تر پایه او زده کاندې نوي انتخابات د اضطرار د حالت په ختم پسې سملاسی اجراء کیزی .

یوسل و اتلسمه ماده - د اضطرار په حالت کېی اساسی قانون نه تعدیلیزی .

یوسل و نولسمه ماده - د اضطرار د حالت له ختمیدو سره جوخت تول هغه اقدامات چه دیوسل و پنځلسمی مادی له مخه شوی وی له اعتباره پریوخی . هغه اقدامات چه دیوسل و څوارلسمی مادی له مخه شوی وی د اضطرار د حالت له ختمیدو وروسته دشوری د لومړی غونډی له نیتی نه په یوه میاشت کېی دننه دشوری ته وړاندی کیزی او که چیری شوری هغه ونه منی نوله اعتباره غورځیزی .

که چیری د اضطرار په حالت کېی داسی یو حکومت جوړ شوی وی چه دیوسل و څوارلسمی مادی له مخه یی د اولسی جرگی د باور رایه نه وی اخیستی نو د اضطرار د حالت په ختمیدو پسې سملاسی په حکومت باندی د باور درائی موضوع په اولسی جرگه کېی د بحث لاندی راخی او فیصله وړ باندی کیزی

لسم فصل

تعدیل

یوسل و شلمه ماده - ددی اساسی قانون د حکم و نوسره سم د اسلام د پیروی اصل او د مشروطه باچائی اساس او په اتمه ماده کېی راغلی ارزښتونه تعدیل کیدلی نه شی .

د اساسی قانون نوری برخی دوزیرانو د تولنی یا د اولسی جرگی یا مشرانو جرگی د دریمی برخی غړوپه پیشنهاددی فصل د حکم و سره سم تعدیل کیدی شی .

یوسل و یوویشتمه ماده - د تعدیل پیشنهاد لویه جرگه گوری او که چیری د لوی جرگی د غړو اکثریت د تعدیل ضرورت و منی نو د خپلو غړو له منځه یوه دلگی د تعدیل د طرحی تیا رولو دپاره تاکی - د ادلگی د وزیرانو د تولنی او ستیری محکمی په سلا طرح جوړوی اولوی جرگی ته ئی وړاندی کوی .

که چیری لویه جرگه د غړو په اکثریت د تعدیل طرح و منی نو طرح باچا ته وړاندی کیزی - با چا شوری ما توی د تعدیل د طرحی نه تول اولس خبروی اود نویو انتخاباتو تاریخ اعلانوی - دشوری له ماتیدو نه وروسته د څلور میاشتو په موده کېی دننه دننه نوي انتخابات کیزی .

یوسل و دوه ویشتمه ماده - دشوری په پرانستلوا و د حکومت جوړیدو پسې سم باچا لویه جرگه راغواړی - لویه جرگه د تعدیل طرح کوری او متن یی منی او یا ئی نه منی دلوی جرگی تصویب په دی باب د غړو د دوو برخو په اکثریت کیزی اود باچا په ښکوللو نافذ کیزی .

بگذارد و دوره تقنینیه اولسی جرگه یادوره خدمت اعضای مذکور مشرانو جرگه را تاختم حالت اضطرار تمدید دهد .

بعد از ختم حالت اضطرار بلافاصله انتخابات اجراء میگردد .

ماده یکصد و هژدهم - در حالت اضطرار قانون اساسی تعدیل نمیشود .

ماده یکصد و نوزدهم - در ختم حالت اضطرار اقداما تیکه بر اساس ماده یکصد و پانزدهم بعمل آمده بلافاصله از اعتبار ساقط میشود .

اقداماتیکه بر اساس حکم ماده یکصد و چاردهم از طرف حکومت بعمل آمده در مدت یکماه از تاریخ د اثر شدن نخستین جلسه شوری بعد از ختم حالت اضطرار به شوری ارائه میشود و در صورتیکه شوری آنرا رد کند از اعتبار ساقط میگردد .

هرگاه در حالت اضطرار حکومتی تشکیل شده باشد که در اثر تطبیق ماده یکصد و چاردهم رای اعتماد اولسی جرگه را حاصل نکرده باشد موضوع رای اعتماد بر حکومت بلافاصله بعد از ختم حالت اضطرار در اولسی جرگه مورد مباحثه قرار گرفته راجع به آن تصمیم اتخاذ میشود .

فصل دهم

تعدیل

ماده یکصد و بیستم - اصل پیروی از اساسات اسلام - اساس پادشاهی مشروطه مطابق به احکام این قانون اساسی و ارزش های مندرج ماده هشتم تعدیل نمیشود .

تعدیل دیگر محتویات قانون اساسی به پیشنهاد مجلس وزراء یا یک ثلث از اعضای اولسی جرگه یا مشرانو جرگه مطابق به احکام این فصل صورت میگیرد .

ماده یکصد و بیست و یکم - پیشنهاد تعدیل را لویه جرگه مطالعه میکند و در صورتیکه اکثریت اعضای آن ضرورت تعدیل را تصویب کند هیئتی از بین اعضاء جهت تهیه طرح تعدیل تعیین مینماید این هیئت طرح تعدیل را به مشوره مجلس وزراء و ستیره محکمه تهیه نموده به لویه جرگه تقدیم میکند .

هرگاه لویه جرگه با اکثریت اعضاء طرح تعدیل را تصویب کند طرح به پادشاه تقدیم میشود پادشاه شوری را منحل ساخته طرح تعدیل را با اطلاع عامه میرساند و تاریخ انتخابات مجدد را اعلام میکند . انتخابات مجدد در خلال چارماه از تاریخ انحلال شوری انجام می یابد .

ماده یکصد و بیست و دوم - به تعقیب افتتاح شوری و تشکیل حکومت پادشاه لویه جرگه را د اثر میکند . لویه جرگه طرح تعدیل را مطالعه کرده متن آنرا قبول یا رد مینماید . تصویب لویه جرگه درین مورد به اکثریت دو ثلث اعضاء اتخاذ میشود و بعد از توشیح پادشاه نافذ میگردد .

جبین رسمی

یوولسم فصل

انتقالی حکمونه

یوسل و درویشتمه ماده۔ ددی فصل دمحتویاتوله رعایت سره۔
ددی اساسی قانون حکمونه له هغه تاریخ نه نافذ کیزی چه دباچا

له پلوه بنکوللی او اعلام شی۔

یوسل او واخلیر ویشتمه ماده۔ دباچاله پلوه ددی اساسی قانون

د اعلامید و نه وروسته د ملی شوری او دعایا نوم مجلسونه ر نکیدالی

کنیل کیزی۔

یوسل و پنځه ویشتمه ماده۔ نوې شوری د ۱۳۴۴ هجری شمسی کال

د میزان په دوه ویشتمه ورځ پرانستله کیزی۔

ددی اساسی قانون د اعلامید او د نوې شوری

د پرانستلو تر منځ موده د انتقال دوره کنیل کیزی۔

د انتقال په دوره کتبی دشوری واک اختیار حکومت ته

سپارل کیزی۔

هغه تقنینی فرمانونه چه د انتقال په دوره کتبی ددی فصل

په حکمونه برابر او غچی داووه او یا یمی مادی د حکمونه سره سم

شوری ته بنودل کیزی۔

که چیری د انتقالی دوری په موده کتبی یو داسی

حالت پیدا شی چه ددی اساسی قانون د حکمونه سره سم

دلویی جرگی د ائریدل غواری نو د شوری او اعیایا نو ر نکشوی

مجلسونه رابلل کیزی او دا ته او یا یمی مادی سره سم لویه جرگه

جوړیژی۔ څرنگه چه د نوموړی حالت د راپیدا کیدو په وخت کتبی

لا د ولایاتو جرگی نه ددی جوړی شوی نو ځکه لویه جرگه بی

د ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیژی۔

یوسل و شپږ ویشتمه ماده۔ په انتقالی دوره کتبی د حکومت په وظایفو

کتبی دا چاری شاملی دی:

۱/ چه د انتخاباتو۔ اساسی تشکیلاتو۔ مطبوعاتو او

د قضائی واک اختیار او تشکیلاتو په باب تقنینی فرمانونه جوړ او

د بنکولو د پارهنی باچا ته وړاندی کری۔

۲/ چه د سیاسی کونونو او ولایتی جرگو د قوانینو مسودی

تیاری او هغه شوری ته وړاندی کری چه د انتقالی دوری

نه وروسته جوړیژی۔

۳/ چه ددی اساسی قانون د حکمونه د عملی کولو د پارهنی

ضروری اقدامات و کری۔

یوسل و اووه ویشتمه ماده۔ ستره محکمه د ۱۳۴۶ هجری شمسی

کول د میزان په دوه ویشتمه نیټه جوړیژی۔

که چیری د انتقالی دوری په موده کتبی ددی اساسی قانون

د پنځلسمی۔ اوولسمی۔ یو ویشتمی۔ دوه ویشتمی او

یوسل و پنځلسمی مادی د عملی کولو ضرورت پیدای شی نو ددغو مادو

حکمونو د ستری محکمی یا قاضی القضاة د کونونو نه پرته عملی کیزی۔

ددی اساسی قانون د نافذ کیدو او د ستری محکمی د جوړیدو

تر منځ موده کتبی باچا صلاحیت لری د ستری محکمی د وظایفو

د اجراء د تاءمین لپاره ضروری تدبیرونه برابر کری۔

یوسل و اته ویشتمه ماده۔ ټول هغه قوانین چه ددی اساسی قانون

د نافذ کیدو نه مخکې منځ ته راوتلی دی په دی شرط نافذ کنیل کیزی

چه ددی اساسی قانون له حکمونو سره تناقض و نه لری او نویو قوانینو

لغو کری نه وی۔

فصل یازدهم

احکام انتقالی

ماده یکصد و بیست و سوم۔ بارعایت محتویات این فصل، احکام این قانون

اساسی از تاریخ توشیح و اعلام از طرف پادشاه نافذ

میگردد۔

ماده یکصد و بیست و چهارم۔ بعد از آنکه پادشاه این قانون اساسی را

اعلام نماید مجلسین شوری ملی و اعیان منحل شده میشوند۔

ماده یکصد و بیست و پنجم۔ شوری جدید روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۴

هجری شمسی افتتاح میگردد۔

مدت بین تاریخ اعلام این قانون اساسی و افتتاح شوری

جدید دوره انتقال شمرده میشود۔

در دوره انتقال صلاحیت شوری به حکومت تفویض میگردد۔

فرامین تقنینی ایکه در خلال دوره انتقال بروفق احکام

این فصل صادر میگردد مطابقت به احکام ماده هفتاد و هفتم

به شوری ارائه میشود۔

اگر در اثنای دوره انتقال یکی از حالاتی ظهور نماید

که بر طبق احکام این قانون اساسی وجود لویه جرگه را ایجاب

میکند مجلسین منحل شده شوری ملی و اعیان دعوت گردیده

لویه جرگه بر طبق ماده هفتاد و هشتم دایر میشود

چون در مرقع ظهور یکی از حالات مذکور هنوز جرگه

های ولایات بوجود نیامده لویه جرگه بدون وجود وسای

جرگه های ولایات تشکیل میگردد۔

ماده یکصد و بیست و ششم۔ در دوره انتقال از جمله وظایف

حکومت است که:

۱- فرامین تقنینی مربوط به انتخابات تشکیلات، اساسی،

مطبوعات و تشکیلات و صلاحیت قضائی را ترتیب نموده

به پادشاه جهت توشیح تقدیم کند۔

۲- مسوده قوانین مربوط به احزاب سیاسی و جرگه های

ولایات را تهیه نموده به شوری ایکه بعد از ختم دوره انتقال

دائر میگردد، تقدیم کند۔

۳- تدابیر لازم را جهت آماده ساختن زمینه برای

تطبیق احکام این قانون اساسی اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هفتم۔ ستره محکمه روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۶

هجری شمسی تشکیل میگردد۔

هرگاه در اثنای دوره انتقالی به تطبیق مواد پانزدهم-

هفدهم- نوزدهم- بیست و یکم- بیست و دوم و یکصد و پانزدهم

این قانون اساسی ضرورت بیفتد احکام مواد مذکور بدون

شمول ستره محکمه یا قاضی القضاة تطبیق میگردد۔

در مدت بین تاریخ نفاذ این قانون اساسی و تشکیل ستره

محکمه پادشاه صلاحیت دارد بمنظور تأمین اجرای وظایف

ستره محکمه تدابیر لازم اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هشتم۔ قوانینیکه قبل از تاریخ نفاذ این قانون

اساسی صادر گردیده به شرطی نافذ شمرده میشود که مناقض

احکام این قانون اساسی نبوده و قوانین جدید آنرا لغاء

نکرده باشد۔ (دپوهنی مطبعه)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**